

Hallituksen esitys Eduskunnalle vuoden 2009 tuloveroasteikkolaiksi ja eräiksi muiksi tuloveroperusteita koskeviksi muutoksiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen vuoden 2009 valtionverotuksessa sovellettavaksi progressiiviseksi tuloveroasteikkoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia, verotusmenettelystä annettua lakia ja verontilityslakia.

Tuloverolaissa säädetystä valtionverotuksen ansiotulovähennyksestä luovuttaisiin. Tuloverolakiin otettaisiin säännökset uudesta työtulovähennyksestä, jolla olisi tarkoitus korvata valtionverotuksen ansiotulovähennys ja toteuttaa vuodesta 2009 alkaen sellaiset ansiotuloverotuksen kevennykset, jotka tähän saakka on toteutettu kasvattamalla kunnallisverotuksen tai valtionverotuksen ansiotulovähennystä. Eläketulon verotuksen keventämiseksi kasvatettaisiin sekä valtionverotuksen että kunnallisverotuksen eläketulovähennystä. Eläketuloa saavan puolison kunnallisverotuksen eläketulovähennys korotettaisiin yksinäiselle henkilölle myönnettävän eläketulovähennyksen suuruiseksi. Verontilityslakiin tehtäisiin valtionverotuksen ansiotulovähennyksen poistamisen vuoksi tarpeelliset muutokset.

Verovapaiden matkakustannusten korvausten maksuoikeutta laajennettaisiin tilanteessa, jossa työntekijä työskentelee muualla kuin oman työnantajan toimipaikassa, työtekemispaiikka sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta ja verovelvollinen on työtekemispaiikalle tehdyn

matkan takia yöpynyt työtekemispaiikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa.

Kulttuuriseteli ja muu työnantajan työntekijälle tarjoama tavanomainen ja kohtuullinen työntekijän omaehtoinen liikunta- ja kulttuuritoiminta säädettäisiin 400 euroon asti verovapaaksi henkilökuntaeduksi. Verovapaita sosiaalietuuksia koskeva tuloverolain säännös ajantasaistettaisiin.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotettaisiin 3 000 euroon. Lisäksi kotitalousvähennyksen soveltamisala laajennettaisiin tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvien laitteiden asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön. Urheilijarahastoon siirrettäviä enimmäismääriä korotettaisiin. Vähennyskelpoisten asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten omavastuuosuutta korotettaisiin 500 eurosta 600 euroon.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi luonnollisten henkilöiden määräaikaisesta oikeudesta vähentää yliopistolle tai korkeakoululle tekemänsä rahalahjoitus ansiotulojen verotuksessa.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2009 alusta. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila.....	3
1.1 Ansiotulojen verotuksen keventäminen	3
1.2 Eläketulon verotus.....	4
1.3 Verovapaat matkakustannusten korvaukset	4
1.4 Liikunta- ja kulttuuritoiminta verovapaana henkilökuntaetuna.....	7
1.5 Lahjoitusten vähentäminen verotuksessa	9
1.6 Urheilutulon jaksottaminen	10
1.7 Kotitalousvähennys	10
1.8 Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset.....	10
1.9 Verovapaat sosiaaliedut.....	11
2 Ehdotetut muutokset	11
2.1 Ansiotulojen verotuksen keventäminen	11
2.2 Eläketulon verotus.....	12
2.3 Verovapaat matkakustannusten korvaukset	12
2.4 Liikunta- ja kulttuuritoiminta verovapaana henkilökuntaetuna.....	17
2.5 Luonnollisen henkilön lahjoitusvähennys	19
2.6 Urheilutulon jaksottaminen	20
2.7 Kotitalousvähennyksen laajentaminen	20
2.8 Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset.....	21
2.9 Verovapaat sosiaaliedut.....	21
3 Esityksen vaikutukset.....	22
4 Asian valmistelu.....	27
5 Riippuvuus muista esityksistä.....	27
6 Voimaantulo.....	27
LAKIEHDOTUKSET	28
Vuoden 2009 tuloveroasteikkolaki.....	28
tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	29
verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	33
verontilityslain 10 §:n kumoamisesta.....	34
LIITE	35
RINNAKKAISTEKSTI.....	35
tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	35

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Ansiotulojen verotuksen keventäminen

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaan työn verotusta kevennetään hallituskaudella yhteensä 1,1 miljardilla eurolla. Veropoliittiset toimet mitoitetaan niin, etteivät ne vaaranna julkisen talouden pitkän ajan kestävyyttä eivätkä Suomen vakaushjelmaan sisältyviä sitoumuksia. Veromuutosten ajoituksessa otetaan huomioon suhdannetilanne kasvun pitämiseksi mahdollisimman vakaana. Tuloverokevennysten mitoituksessa ja ajoituksessa otetaan huomioon lisäksi palkkaratkaisut. Veropoliittikan painopiste on työn verotuksen keventämisessä. Tuloverotusta kevennetään kaikissa tuloluokissa.

Vuonna 2008 ansiotulojen verotusta kevennettiin 330 miljoonalla eurolla. Lisäksi progressiiviseen tuloveroasteikkoon tehtiin kahden prosentin inflaatiotarkistus, jonka arvioitiin alentavan valtion tuloveron tuottoa 170 miljoonalla eurolla. Hallitusohjelmassa tarkoitettua 1,1 miljardin euron verokevennyksvaraa ei kuitenkaan vielä käytetty lainkaan, sillä ansiotason nousu huomioon ottaen kevennys riitti estämään verotuksen keskimääräisen kiristymisen, mutta verotus ei keventynyt siten kuin hallitusohjelmassa tarkoitetaan.

Viime vuosina ansiotulon verokevennykset on toteutettu keventämällä tuloveroasteikkoa ja kasvattamalla joko kunnallisverotuksen tai valtionverotuksen ansiotulovähennystä. Tuloverolain (1535/1992) 124 §:n 4 momentin mukaan kultakin vuodelta toimitettavassa ansiotulon verotuksessa sovellettavasta veroasteikosta säädetään erikseen. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä progressiivinen tuloveroasteikko koskee luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien saamaa ansiotuloa.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksestä säädetään tuloverolain 105 a §:ssä ja valtionverotuksen ansiotulovähennyksestä tuloverolain 125 §:ssä. Molemmat vähennykset lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palvelukses-

ta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Ansiotulovähennykset kohdistuvat palkkatuloon ja muuhun aktiivituloon, jolloin verojen kevennys kohdistuu ansiotulovähennyksen vaikutusalueella työn verotukseen.

Valtionverotuksen ansiotulovähennys otettiin käyttöön vuoden 2006 verotuksessa. Vähennys tehdään ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Valtionverotuksen ansiotulovähennys on 3,6 prosenttia mainittujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 400 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 0,9 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta tehtäviä vähennyksiä. Kun puhdas ansiotulo on noin 78 000 euroa, valtionverotuksen ansiotulovähennystä ei myönnetä.

Siltä osin kuin valtionverotuksen ansiotulovähennyksen määrä on suurempi kuin ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrä, yli menevää osaa vastaava määrä luetaan verovelvollisen hyväksi samalla tavalla kuin ennakonpidätyksen alaisten tulojen perusteella pidätetty ennako käytetään verovelvolliselle määrättyjen verojen ja maksujen suoritukseksi. Ennakonpidätyksen tapaan verovelvollisen hyväksi luetut määrät vähennetään verojen maksuunpanotilityksen yhteydessä valtion maksuunpano-osuudesta, joten valtiolle suoritettavan tuloveron ylittävällä määrällä ei ole vaikutusta kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun määräämiseen. Vähennyksellä on siten voitu toteuttaa verokevennyksiä ilman, että kuntien ja muiden veronsaajien kuin valtion verotulot ovat alentuneet. Menettelyn on kuitenkin katsottu olevan ongelmallinen perustuslain budjettiperiaatteiden kannalta, sillä valtion verotulot eivät täysimääräisesti näy tulona valtion talousarviossa. Vastaavasti valtion varoista suoritettava määrä ei näy menona valtion talousarviossa. Val-

tionverotuksen ansiotulovähennyksestä on tämän vuoksi päätetty luopua.

1.2 Eläketulon verotus

Eläketulon veroasteeseen voidaan vaikuttaa ennen kaikkea eläketulovähennyksillä. Valtionverotuksen eläketulovähennyksestä säädetään tuloverolain 100 §:ssä ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä tuloverolain 101 §:ssä. Eläketulovähennykset tehdään verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta.

Valtionverotuksessa täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 3,53 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo on suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennetään 53 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän. Valtionverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään yksinäiselle henkilölle maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää, joka oli 6 701,52 euroa vuonna 2008.

Kunnallisverotuksessa täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 70 prosentilla ylimenevän osan määrästä. Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää. Verovelvolliselle, johon sovelletaan tuloverolain puolisoa koskevia säännöksiä, myönnetään kunnallisverotuksessa puolison eläketulovähennys. Puolison eläketulovähennys lasketaan edellä muuten mainitulla tavalla, mutta puolison täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna puo-

lisolle maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

Kansaneläkettä saavalla puolisoilla täysi kansaneläke on pienempi kuin yksinäisellä eläkkeensaajalla, sillä puolison asemassa olevan katsotaan yltävän pienemmällä tulolla samaan toimeentulon tasoon kuin yksinälävän suuremmalla eläkkeellään. Kun eläketulovähennykset on mitoitettu siten, että täyden kansaneläkkeen suuruista eläketuloa saava ei joudu maksamaan eläkkeestään veroa, kansaneläkkeen suuruuden eroista johtuen myös kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen täysi määrä on pienempi puolisoilla kuin yksinäisellä eläkkeensaajalla. Näin ollen eläketuloa saavilla puolisoilla kunnallisverotus on nykyisin jonkin verran kireämpää kuin yksinälävillä eläkeläisillä.

Eläketulovähennysten vuoksi pienituloisten eläkeläisten verotus on olennaisesti palkkatulojen verotusta kevyempää. Vuoteen 2008 asti eläketulon veroaste oli kuitenkin palkkatulon veroastetta korkeampi tulovälillä noin 13 000—31 000 euroa, kun verrataan keskenään yksinäisen eläkkeensaajan ja 53 vuotta täyttäneen palkansaajan veroastetta. Vuonna 2008 eläketulon verotusta kevennettiin siten, että eläkkeensaajan verotus keveni edellä mainitulla tavalla vertailtuna kaikilla tulotasoilla enintään palkansaajan verotuksen tasolle.

1.3 Verovapaat matkakustannusten korvaukset

Työmatkaan liittyvät matkakustannusten korvaukset

Tuloverolain 71 §:n mukaan veronalaista tuloa ei ole työnantajalta työmatkasta saatu matkustamiskustannusten korvaus, päiväraha, ateriakorvaus ja majoittumiskorvaus. Tuloverolain 72 §:n mukaan työmatkalla tarkoitetaan matkaa, jonka verovelvollinen tilapäisesti tekee työhön kuuluvien tehtävien suorittamiseksi erityiselle työntekemispaikalle. Työmatkana ei pidetä verovelvollisen asunon ja varsinaisen työpaikan välistä matkaa eikä työkomennuksen kestäessä tehtyä viikonloppu- ja muuta vastaavaa matkaa asunon ja erityisen työntekemispaikan välillä.

Varsinaisen työpaikan käsite on määritelty verovapaista matkakustannusten korvauksista

annetussa Verohallituksen päätöksessä (1262/2007). Mainitun päätöksen 5 §:n mukaan varsinaisella työpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa palkansaaja vakituisesti työskentelee. Esimerkiksi toimistotyöntekijän oma toimisto on hänen varsinainen työpaikkansa. Päätöksen 5 §:n mukaan varsinaisena työpaikkana pidetään paikkaa, josta palkansaaja hakee työmääräykset, säilyttää työssä käyttämiään asusteita, työvälineitä tai työaineita, taikka muuta työn tekemisen kannalta vastaavaa paikkaa, jos palkansaajalla työn liikkuvuuden vuoksi ei ole paikkaa, jossa hän vakituisesti työskentelee. Esimerkiksi liikkuva työtä tekevän autokuljettajan varsinaiseksi työpaikaksi katsotaan varikko, jossa autoa työvuorojen välissä säilytetään. Työntekijälle ei voida maksaa verovapaita matkakustannusten korvauksia silloin, kun työntekijä työskentelee varsinaisella työpaikalla.

Varsinaisia työpaikkoja voi olla useita, jos työntekijällä on useita työnantajia. Vaikka työntekijällä olisi vain yksi työnantaja, työntekijällä saattaa olla useita varsinaisia työpaikkoja. Näin on esimerkiksi silloin, jos hän säännöllisesti työskentelee useammalla työntekemispaikalla, eikä niin sanotun toissijaisen työpaikan edellytykset täyty.

Erityisellä työntekemispaikalla tarkoitetaan työhön kuuluvien tehtävien tilapäistä suorituspaiikkaa. Esimerkiksi toimistotyöntekijän käydessä kokouksessa asiakasyrityksen tiloissa, toimistotyöntekijä tekee työmatkan erityiselle työntekemispaikalle. Vastaavasti autonkuljettaja on työmatkalla, kun hän lähtee varikolta työajoon. Työntekijälle voidaan maksaa verovapaita matkakustannusten korvauksia työskentelypäiviltä silloin, kun työntekijä työskentelee erityisellä työntekemispaikalla.

Työntekijällä voi olla myös toissijainen työpaikka. Toissijaisesta työpaikasta säädetään tuloverolain 71 §:n 1 momentissa. Kyseisen säännöksen mukaan toissijaisena työpaikkana pidetään sellaista työnantajan tai tämän kanssa samaan intressipiiriin kuuluvan yhteisön vakituista toimipaikkaa, joka sijaitsee toisella paikkakunnalla tai toisessa valtiossa kuin työntekijän ensisijaisena pidettävä varsinainen työpaikka. Työntekijällä on siten toissijainen työpaikka, jos hänellä on varsinainen työpaikka ja hän työskentelee säännöllisesti myös toisessa oman työnantajan tai

tämän kanssa samaan intressipiiriin kuuluvan yhteisön toimipaikassa. Esimerkiksi jos työnantajalla on toimipisteet sekä Helsingissä että Tampereella ja työntekijä asuu Helsingissä ja työskentelee siellä olevassa toimipisteessä, mutta tekee säännöllisesti myös esimerkiksi kaksi päivää viikossa työtä Tampereen toimipisteessä, Helsingin toimipiste on työntekijän varsinainen työpaikka ja Tampereen toimipiste työntekijän toissijainen työpaikka. Työntekijälle voidaan maksaa verovapaita matkakustannusten korvauksia työskentelypäiviltä silloin, kun työntekijä työskentelee toissijaisella työpaikalla mutta verovapaat korvaukset ovat rajoitetummat kuin työskenneltäessä erityisellä työntekemispaikalla. Toissijaiselle työpaikalle tehdystä matkasta voidaan maksaa verovapaana matkustamiskustannusten ja kohtuullisten majoituskustannusten korvaus. Verovapaata päivärahaa tai ateriakorvausta ei kuitenkaan voida maksaa.

Käytännössä työskentelytilanteet ovat hyvin erilaisia. Edellä mainitut määrittelyt eivät tuota ongelmia tilanteessa, jossa työntekijällä on selkeä varsinainen työpaikka, esimerkiksi oma toimistohuone, jossa työntekijä vakituisesti työskentelee. Tilanne muuttuu tulkinvaraiseksi silloin, kun työntekijä ei työskentele vakituisesti yhdessä työntekemispaikassa, vaan työntekijä työskentelee eripituisia ajanjaksoja useammassa eri työntekemispaikassa.

Esimerkiksi monilla telakka-alalla toimivilla alihankintayrityksillä on työntekijöitä, jotka eivät työskentele lainkaan työnantajan toimitiloissa, vaan työntekijät tekevät kaiken työn telakoilla. Osa työntekijöistä työskentelee taas välillä telakalla ja välillä oman työnantajan kokoonpanohallilla. Korkein hallinto-oikeus on antanut ratkaisuja, joissa telakka on katsottu työntekijän varsinaiseksi työpaikaksi. Tuorein julkaistu korkeimman hallinto-oikeuden telakatyötä koskeva ratkaisu on vuodelta 2006 (KHO:2006:45). Tapauksessa oli kyse telakalla alihankintatöitä tekevästä yhtiöstä, joka oli maksanut päivärahoja ja kilometrikorvauksia verovapaina suoraan Helsingin telakalle työhön otetuille työntekijöille. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Helsingissä oleva telakka oli yhtiön työntekijöiden varsinainen työpaikka. Päivärahat ja kilometrikorvaukset olivat siten veronalaisia.

Niin sanottujen erityisten alojen työntekijöiden osalta työmatkan käsitteestä on tuloverolaissa säädetty erikseen. Tuloverolain 72 §:n 2 momentin mukaan toimialoilla, joilla erityistä työntekemispaikkaa joudutaan usein vaihtamaan alalle tunnusomaisen työn lyhytaikaisuuden vuoksi, pidetään työmatkana myös päivittäistä matkaa asunnon ja erityisen työntekemispaikan välillä, ellei työntekijällä ole varsinaista työpaikkaa. Säännöksen on käytännössä tulkittu koskevan rakennus- ja metsäalaa. Kun mainituilla aloilla työntekemispaikat toimialalle tyypillisesti vaihtuvat jatkuvasti, rakennus- tai metsäalan työkohteesta ei ole katsottu muodostuvan varsinaista työpaikkaa, vaikka yksittäinen työntekijä tosiasiallisesti työskentelisi vain yhdessä työntekemispaikassa. Työskentelypaikka ei kuitenkaan ole erityisillä aloillaan tuloverolaissa tarkoitettu erityinen työntekemispaikka, jos työskentely siellä kestää yli tilapäiselle työmatkalle tuloverolain 72 a §:ssä säädettyjen määräaikaisten.

Erityisillä aloilla työmatkan käsite on muita laajempi. Toisaalta päivittäisiltä työmatkoilta maksettavat verovapaat matkakustannusten korvaukset ovat muita aloja rajoitetummat. Tuloverolain 71 §:n mukaan verovapaaksi tuloksi katsotaan työntekijän saamat kilometrikorvaukset. Jos tilaisuutta työnantajan järjestämään työpaikkaruokailuun erityisellä työntekemispaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole, katsotaan myös ateriakorvaus verovapaaksi tuloksi. Erityisen alan työntekijälle ei voida maksaa verovapaata päivärahaa päivittäisiltä työmatkoilta. Yön yli kestävilä työmatkoilta voidaan maksaa myös verovapaata päivärahaa.

Päiväraha ja ateriakorvaus on määritelty Verohallituksen verovapaita matkakustannusten korvauksia koskevassa päätöksessä. Päätöksen mukaan päivärahalla tarkoitetaan korvausta kohtuullisesta ruokailu- ja muiden elinkustannusten lisäyksestä, joka palkansaajalle aiheutuu työmatkasta. Päivärahaan ei lueta matkustamisesta eikä majoittumisesta suoritettavaa korvausta. Päivärahan maksaminen edellyttää, että erityinen työntekemispaikka on yli 15 kilometrin etäisyydellä joko palkansaajan varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, riippuen siitä, kummasta matka on tehty. Erityisen työntekemispaikan on lisäksi oltava yli viiden kilometrin etäisyydellä sekä

varsinaisesta työpaikasta että asunnosta. Päätöksen mukaan yli kuusi tuntia kestäneestä työmatkasta voidaan maksaa osapäiväraha, jonka suuruus on 14 euroa. Yli kymmenen tuntia kestäneestä työmatkasta voidaan maksaa kokopäiväraha, jonka suuruus on 32 euroa. Ulkomaanpäivärahojen määrät on määritelty maakohtaisesti.

Ateriakorvauksen maksaminen edellyttää, että työmatkasta ei suoriteta päivärahaa ja että palkansaajalla ei työn vuoksi ole mahdollisuutta ruokailutauon aikana aterioida tavanomaisella ruokailupaikallaan. Ateriakorvauksen enimmäismäärä on 8 euroa. Jos palkansaaja joutuu työmatkalla aterioimaan kaksi kertaa tavanomaisen ruokailupaikkansa ulkopuolella, eikä työmatkasta suoriteta päivärahaa, ateriakorvauksen enimmäismäärä on 16 euroa.

Verovapaiden matkakustannusten korvausten määrät vahvistetaan vuosittain valtion työmarkkinalaitoksen laskelmien perusteella. Ennen vahvistamista Verohallinnon on varattava kulukorvausasiain neuvottelukunnalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Työmatkan tilapäisyys

Laissa ei ollut säännöksiä työmatkan tilapäisyyden enimmäiskestoajasta ennen vuoden 2005 lopulla tehtyä tuloverolain muutosta. Lailla 1227/2005 tuloverolakiin lisättiin uusi 72 a §, jonka 1 momentissa olevan pääsäännön mukaan tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla pidetään enintään kahden vuoden työskentelyä samassa työntekemispaikassa.

Tuloverolain 72 a §:n 2 momentin mukaan tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla pidetään kuitenkin enintään kolmen vuoden työskentelyä samassa työntekemispaikassa, jos kyse on työskentelystä rajatun ajan kestävässä työkohteessa, jolla suoritetaan luonteeltaan sellaista tilapäistä työtä, jonka suorittaminen työntekemispaikalla päättyy, kun työ saadaan valmiiksi. Lisäksi edellytetään, että työskentely suoritetaan työntekemispaikassa, joka on yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta. Kahden vuoden ylittävältä ajalta matkakustannusten korvaukset ovat verovapaata tuloa ainoastaan silloin, kun verovelvollinen on työmatkan takia yö-

pynyt erityisen työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa.

Tuloverolain 72 a §:n mukaan kyse ei ole lainkaan tilapäisestä työskentelystä erityisellä työntekemispaikalla eikä verovelvolliselle voida maksaa verovapaita matkakustannusten korvauksia, jos jo heti työskentelyn alkamassa on tiedossa, että verovelvollisen työskentely samassa paikassa tulee kestävänsä yli tilapäisen työskentelyn määräajan. Ellei asiaa arvioitaisi näin, verovapaita matkakustannusten korvauksia voitaisiin aina maksaa aloitettaessa työskentelyä uudella työskentelypaikalla riippumatta siitä, onko tosiasiasa kyse tilapäiseksi katsottavista olosuhteista.

Koska työskentelyn kestoaika ei aina ole varmuudella tiedossa silloin, kun työntekijä aloittaa työskentelyn, tuloverolakiin on otettu säännökset niiden tilanteiden varalle, joissa tilapäiseksi tarkoitettu työskentely jatkuu ennakoimattomasta syystä yli laissa säädettyjen määräaikaisten. Tuloverolain 72 a §:n 3 momentin mukaan ennakoimattomasta syystä yli määräaikaisten kestävä työskentelyä pidetään tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla siihen asti, kunnes työn jatkuminen yli määräaikaisten on selkeästi todettavissa. Tällöin verovelvollinen ei menetä tautuvasti hänelle jo maksettujen matkakustannusten korvausten verovapautta, mutta verovapaita korvauksia ei voida maksaa enää sen jälkeen, kun työn jatkuminen kahta tai tuloverolain 72 a §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa kolme vuotta pidempään on selkeästi todettavissa.

Tuloverolain 72 a §:ssä säädettyjä määräaikoja sovelletaan, jos erityinen työntekemispaiikka on tapaukseen sovellettavan kahden tai kolmen vuoden määräajan aikana ollut verovelvollisen pääasiallinen työskentelypaikka eli silloin, kun yli puolet määräaikana suoritetuista työpäivistä on tehty kyseisellä työntekemispaikalla. Määräajan laskenta aloitetaan alusta, jos verovelvollisen työskentely samassa työntekemispaiikassa on keskeytynyt yhtäjaksoisesti vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja verovelvollinen on tänä aikana työskennellyt toisessa työntekemispaiikassa.

Vuoden 2006 alussa voimaantullut tuloverolain muutos selkeytti tilannetta pitkään kestäväillä komennuskohteilla. Lainmuutoksella ratkaistiin se, miten pitkäkestoinen työskentely voi olla työskentelyä tuloverolain tarkoittamalla tilapäisellä työmatkalla, ja missä vaiheessa kyse on työskentelyn pitkäkestoisuuden vuoksi työskentelystä työntekijän varsinaisella työpaikalla. Ero on verotuksellisesti merkittävä, sillä verovapaita matkakustannusten korvauksia ei voida maksaa, jos työntekijä työskentelee varsinaisella työpaikallaan.

Vuoden 2006 alussa voimaantulleella tuloverolain muutoksella ei tilapäisyyden enimmäiskestoaikaa lukuun ottamatta muutettu työmatkan käsitettä. Näin ollen aikaisempi verotus- ja oikeuskäytäntö jäi voimaan ratkaistaessa sitä, onko kyse ylipäätään työskentelystä sellaisissa olosuhteissa, että työntekijän voitaisiin katsoa olevan työmatkalla. Ellei työntekijän katsota olevan työmatkalla, tilapäisen työmatkan enimmäisaikarajat eivät tule lainkaan sovellettavaksi. Tällöin on usein kyse sen tulkinnasta, katsotaanko työntekijän työskentelevän työkohteessa työskentelyn lyhytaikaisuudesta huolimatta sillä tavalla vakituisesti, että kyse on työntekijän varsinaisesta työpaikasta. Jos näin on, työntekijän saamat matkakustannusten korvaukset ovat veronalaista tuloa ensimmäisestä työpäivästä alkaen. Esimerkiksi kaupan kassalle tai toimistolle kesätöihin tai muuten lyhyeksi määräajaksi palkattu työntekijä työskentelee työskentelyn lyhytaikaisuudesta huolimatta vakituisella työpaikallaan, eikä ole oikeutettu saamaan verovapaita matkakustannusten korvauksia. Vastaavasti esimerkiksi alihankintayrityksen suoraan asiakasyrityksen tiloihin palkkaaman työntekijän katsotaan työskentelevän varsinaisella työpaikalla, vaikka työskentely kestäisikin alle tilapäisyydelle säädettyjen aikarajojen.

1.4 Liikunta- ja kulttuuritoiminta verovapaana henkilökuntaetuna

Työntekijöiden toimintakyky, osaaminen ja motivaatio ovat yritysten ja muiden työyhteisöjen menestyksen edellytys. Työntekijöiden työkyvystä sekä henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista huolehtiminen on ajankohtaista nyt ja erityisesti tulevaisuudessa, kun keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä kasvaa. Työnantajan järjestämän virkistys- ja harrastustoiminnan voidaan katsoa olevan työkykyä ylläpitävää toimintaa. Fyysisestä ja

psykkisestä hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää ja se on perustellusti ollut vahvasti esillä niin työterveyshuollossa kuin työkykyä ylläpitävässä toiminnassakin.

Työnantajan järjestämä tavanomainen ja kohtuullinen, koko henkilökunnalle suunnattu virkistys- ja harrastustoiminta on tuloverolain 69 §:n nojalla verovapaa etu. Kyse on työnantajan etua silmällä pitäen toteutettavasta, koko henkilöstön viihtyvyyttä ja suorituskykyä tai työpaikan ihmissuhteita ylläpitävästä ja parantavasta toiminnasta, jolla ei ole mainittavaa henkilökunnan elantokustannuksia säästävää vaikutusta. Tavanomaisuutta ja kohtuullisuutta arvioitaessa merkityksellisiä ovat paitsi edun laatu ja raha-arvo myös työnantajien etuuksien antamisessa työntekijöille yleisesti noudattama käytäntö. Erityyppiset edut vaihtelevat laadultaan ja raharvoltaan.

Jotta työnantajan järjestämä virkistys- ja harrastustoiminta olisi verovapaa etu, tulee sen olla koko henkilökunnalle suunnattu siten, että etu on samanlaisena kaikkien työntekijöiden käytettävissä. Jos työnantajalla on toimipisteitä eri paikkakunnilla, edun järjestämistapa voi olla eri toimipisteissä erilainen, kunhan kaikkien työntekijöiden saama etu on kustannuksiltaan sama.

Verovapauden lähtökohtana on, että toiminta on työnantajan järjestämää. Esimerkkeinä työnantajan järjestämästä verovapaasta virkistys- ja harrastustoiminnasta ovat työnantajan koko henkilökunnalleen järjestämät yhteiset liikunta- ja kulttuuritilaisuudet. Työnantajat ovat jo pitkään kannustaneet työntekijöitään huolehtimaan erityisesti fyysisestä kunnostaan liikunnan avulla työkyvyn ylläpitämiseksi. Sen sijaan taide- ja kulttuuripalveluita ei ole hyödynnetty vastaavassa määrin.

Työnantaja voi järjestää henkilökunnalleen liikuntaa verovapaana esimerkiksi siten, että se itse varustaa kuntosalin tai palkkaa liikunnanohjaajan omiin tiloihinsa. Liikuntapalvelut voidaan ostaa myös ulkopuoliselta palveluntuottajalta, jolloin työnantaja maksaa kustannukset suoraan palveluntuottajalle. Henkilökunnan kulttuuri- ja muuta harrastustoimintaa voidaan pitää työnantajan järjestämänä silloin, kun työnantaja luovuttaa harrastus- ja kerhotiloja henkilökunnan käyttöön, tukee rahallisesti henkilökunnan järjestäytynyttä

kerhotoimintaa tai järjestää erilaisia yhteisiä kulttuuri- tai muita harrastustilaisuuksia. Täten myös kulttuuripalvelut voidaan tiettyin edellytyksin toteuttaa ostamalla ne ulkopuoliselta. Työnantaja voi esimerkiksi ostaa tiettyyn teatteri- tai musiikkiesitykseen liput koko henkilökunnalleen ja työnantaja maksaa kustannukset suoraan palveluntuottajalle. Tämä edellyttää, että pääsylipuista aiheutunut kustannus on kohtuullinen. Sen sijaan ei ole mahdollista, että työnantaja maksaisi työntekijälleen pääsylippujen hintoja tiettyyn euromäärään asti.

Jos työntekijä voi valita harrastusmuodon ja -ajankohdan vapaasti, on varsin tulkinnanvaraista, onko kysymys työnantajan järjestämästä toiminnasta vai työntekijän omien harrastuskustannusten korvaamisesta. Tämä rajanveto-ongelma oli esillä silloin, kun liikuntaseteli tuli markkinoille. Asia ratkaistiin lisäämällä tuloverolakiin nimenomainen säännös, jossa työnantajalta saatu liikuntaseteli säädettiin verovapaaksi eduksi verovuoden 2004 alusta. Liikuntapalvelu voidaan siten nykyisin maksaa myös kolmannen tahon liikuntasetelillä. Työntekijät voivat valita liikuntapaikoista harrastuspaikan, joka hyväksyy kyseisen setelin maksuvälineeksi, ja harrastaa haluamaan ajankohtana.

Liikuntasetelin käyttöön liittyy kuitenkin samat rajoitukset kuin muuhunkin verovapaaseen virkistys- ja harrastustoimintaan. Toiminnan on oltava työnantajan järjestämää, tavanomaista ja kohtuullista sekä koko henkilöstölle suunnattua. Lisäksi verotonta liikuntaetua, kuten liikuntaseteliä käytettäessä on voitava varmistua siitä, että etua käyttää se henkilö, jolle työnantaja on edun antanut. Jos liikuntaseteleitä voivat käyttää esimerkiksi perheenjäsenet, niiden arvo on koko määrältään palkkaa.

Liikuntaseteleitä käytettäessä tavanomaisena liikuntana pidetään tuloverolain muuttamisesta annetun lakiesityksen (HE 49/2003 vp) perustelujen mukaan suomalaisten yleisesti harrastamia liikuntamuotoja, kuten kuntosali- tai uimahallikäyntejä sekä pelivuoroja ja ohjattuja liikuntatunteja. Liikuntaseteliä ei voida käyttää esimerkiksi urheilutilaisuuksien sisäänpääsymaksuihin.

Laissa ei ole säädetty euromäärää, joka katsottaisiin säännöksen tarkoittamaksi kohtuulliseksi eduksi. Verotuskäytännössä on hy-

väksytty työntekijän omaehtoisen liikunta-toiminnan kohtuullisen kustannuksen määräksi työntekijää kohden noin 200 euroa vuodessa. Käytännössä määrää sovelletaan, jos työnantaja on järjestänyt liikuntamahdollisuuksia myös omissa tiloissaan. Jos mahdollisuus tarjotaan ainoastaan omien tilojen ulkopuolella, voi kustannus olla hieman suurempi. On myös huomattava, että muuhun virkistys- ja harrastustoimintaan annetun tuen kohtuullisuus arvioidaan erikseen. Esimerkiksi työnantajan työntekijöilleen järjestämien yhteisten teatterikäyntien kustannuksia ei sisällytetä mainittuun määrään.

Myös kulttuuripalveluita voidaan nykyään ostaa ulkopuolisilta palveluntuottajilta kolmannen tahon seteleillä. Liikuntasetelistä poiketen työnantajan henkilökunnalleen kustantama kulttuuriseteli ei ole verovapaa. Keskusverolautakunta on julkaissut kulttuurisetelin verotuskohtelusta ennakkoratkaisun 056/2005. Keskusverolautakunta katsoi, että kyse on veronalaisesta etuudesta. Myös korkein hallinto-oikeus päätyi samaan lopputulokseen (KHO 278/2005). Työnantajan henkilökunnalleen kustantamaa mahdollisuutta käyttää kulttuuriseteliä maksuvälineenä erilaisissa kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa ei siten pidetä tuloverolain 69 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna työnantajan järjestämänä verovapaana virkistys- ja harrastustoimintana. Työntekijän samaa etu on katsottava tuloverolain 61 §:n 2 momentissa tarkoitetuksi veronlaiseksi ansiotuloksi.

Kulttuurisetelin käyttö on liikuntaseteleihin verrattuna vähäistä. Syynä voi olla sen verollisuus ja kulttuurisetelin käytöstä aiheutuvat kustannukset. Sen sijaan liikuntaseteleitä käytetään aktiivisesti. Vuositasolla liikuntaseteleillä kustannetaan valtakunnallisesti useita miljoonia liikuntakäyntejä.

1.5 Lahjoitusten vähentäminen verotuksessa

Verovelvollinen voi verotuksessa vähentää veronalaisen tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kulut. Muut kulut eivät lähtökohtaisesti ole verotuksessa vähennyskelpoisia. Esimerkiksi yleishyödylliseen toimintaan annetut lahjoitukset ja avustukset eivät liity tulon hankkimiseen tai säilyttämiseen, eivätkä ne siten ole verotuksessa vä-

hennyskelpoisia. Erityisen lahjoitusvähen-nyksen perusteella tietyt lahjoitukset ovat kuitenkin yhteisöjen verotuksessa vähennyskelpoisia. Luonnollisten henkilöiden verotuksessa lahjoitukset eivät ole lainkaan vähennyskelpoisia.

Yhteisöjen lahjoitusvähen-nyksestä säädetään tuloverolaissa. Tuloverolain 57 §:n mukaan yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan:

1) vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle;

2) vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen sellaiselle Verohallituksen nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai edellä mainittujen yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen.

Yliopistolainsäädäntö on tarkoitettu uudistaa siten, että uuden yliopistolain mukainen toiminta voisi alkaa vuonna 2010. Yliopistolainsäädännön uudistamisen myötä yliopistojen asema muuttuisi nykyisistä valtion tilivirastoista itsenäisiksi julkisoikeudellisiksi laitoksiksi. Lisäksi tarkoituksena on säätää säätiölain (109/1930) mukaisesta Aalto-yliopistosta, jolle uudella yliopistolailla siirrettäisiin julkisena hallintotehtävänä yliopistoille kuuluvat tehtävät oikeuksineen ja vastuineen. Valtio ei enää jatkossa olisi yliopistojen vakavaraisuuden takaaja, koska yliopistot eivät enää toimisi virastomuotoisina. Toisaalta yliopistojen uusi oikeushenkilöasema merkitsisi niiden taloudellisen ja hallinnollisen autonomian huomattavaa vahvistumista. Yliopistolainsäädännön uudistamisen jälkeenkin valtio rahoittaisi edelleen yliopistoja. Yliopistoilla olisi mahdollisuus myös yksityisen rahoituksen hankkimiseen. Lahjoitusvähen-

nys toimisi kannusteena yliopistojen yksityisen rahoituksen saamiseksi.

1.6 Urheilutulon jaksottaminen

Urheilutulon jaksottamista koskevat säännökset otettiin tuloverolakiin vuonna 1999. Jaksottamista koskevien säännösten mukaan urheilijan verovuoden tulona ei pidetä sitä osaa hänen välittömästi urheilemisesta saamistaan tuloista, joka on tietyin edellytyksin maksettu valmennusrahastoon tai urheilijarahastoon. Valmennusrahastoon maksettua urheilutuloa voidaan käyttää urheilemisesta ja valmentautumisesta verovuoden aikana aiheutuvien menojen kattamiseen. Verovuoden päättyessä valmennusrahastossa oleva määrä katsotaan 20 000 euroa ylittävältä osalta verovuoden veronalaiseksi ansiotuloksi.

Urheilijarahaston kautta urheilija voi vaurautua urheilu-uran jälkeiseen aikaan. Urheilijarahastoon siirretyt varat purkautuvat urheilu-uran päättymisen jälkeen vähintään viiden ja enintään kymmenen vuoden aikana. Erityisestä syystä, kuten työkyvyttömyyden vuoksi, varat voidaan tulouttaa myös nopeammin kuin viiden vuoden aikana. Urheilutulosta voidaan verovapaasti siirtää urheilijarahastoon enintään 30 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä laskettuna ja samalla enintään 50 000 euroa vuodessa.

1.7 Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä säädetään tuloverolain 127 a §:n 1 momentissa. Lainkohdan mukaan kotitalousvähennykseen oikeuttaa verovelvollisen käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehty tavanomainen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyö sekä asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vuoden 2005 alusta myös vanhempien ja isovanhempien asunnossa tehdyt työsuoritukset oikeuttavat vähennykseen. Tuloverolain 127 a §:n 2 momentin mukaan asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on 2 300 euroa vuodessa. Enimmäismäärään voi sisältyä kunnossapito- ja perusparannustyön

perusteella myönnettävää vähennystä enintään 1 150 euroa. Jos työ tehdään palkkatyönä työsuhteessa, vähennyksen perusteena ovat pakolliset sosiaalivakuutusmaksut, joiden lisäksi vähennykseen oikeuttaa 30 prosenttia työntekijälle maksetusta palkasta. Jos työ teetetään yrityksellä, vähennys on 60 prosenttia yritykselle maksetusta työkorvauksesta. Vähennys myönnetään siltä osin kuin vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euron omavastuuosuuden.

Kotitalousvähennyksen suosio on kasvanut vuosittain. Vuonna 2005 vähennystä käytti noin 220 000 verovelvollista, ja vähennyksen kustannukset olivat 140 miljoonaa euroa. Vuonna 2006 vähennystä käytti noin 243 000 verovelvollista, ja vähennyksen kustannukset olivat 165 miljoonaa euroa. Arvion mukaan vuonna 2007 vähennyksen kustannukset ylittävät 175 miljoonaa euroa.

1.8 Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Tuloverolain 93 §:n mukaan ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä kustannuksia voidaan vähentää verotuksessa enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin kustannukset ylittävät verovuonna 500 euron omavastuuosuuden. Vuodelta 2006 toimitetussa verotuksessa vähennys myönnettiin 810 000 verovelvolliselle vähennyksen yhteismäärän ollessa noin 1,1 miljardia euroa.

Vuonna 2007 vähennyksen enimmäismäärää korotettiin 4 700 eurosta 7 000 euroon. Vähennyksen omavastuuosuutta ei kuitenkaan samassa yhteydessä korotettu. Vähennykseen liittyvää omavastuuosuutta on korotettu viimeksi vuonna 1998, jolloin omavastuu nousi 2 500 markasta (noin 420 eurosta) 3 000 markkaan (noin 500 euroon). Tämän jälkeen matkustamiskustannukset ovat nousseet huomattavasti. Koska matkakuluvähennyksen omavastuuosuutta ei ole pitkään aikaan korotettu, vähennyksen piiriin on tullut lyhyitä työmatkoja, jotka ovat aikaisemmin jääneet omavastuuosuuden vuoksi vähennyksen ulkopuolelle. Esimerkiksi julkisen liikenteen matkalippujen hinnat ovat nousseet si-

ten, että eräiden kaupunkien sisäisten matkailippujen vuosittaiset kustannukset ovat jo ylittäneet 500 euron omavastuurajan. Vähennyksen omavastuun tarkoituksena on kuitenkin ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän.

Matkakuluvähennyksen omavastuuosuus saattaa vaikuttaa työttömän halukkuuteen vastaanottaa työtä. Tämän vuoksi osan verovuotta työttömänä olleen omavastuuosuutta pienennetään 45 eurolla jokaista täyttä työttömyyskuukautta kohti. Aivan vähäisten matkakustannusten sulkemiseksi järjestelyn ulkopuolelle omavastuu on kuitenkin aina vähintään kahta kuukautta vastaava määrä eli 90 euroa.

1.9 Verovapaat sosiaaliedut

Tuloverolain 92 §:ssä säädetään verovapaista sosiaalieduista. Pykälässä viitataan lukuisiin säännöksiin, joiden perusteella maksetaan sosiaalietuuksia. Sosiaalietuuksia koskeviin säännöksiin on tullut muutoksia, joiden vuoksi tuloverolain 92 §:ssä olevat viittaukset eivät enää kaikilta osin ole ajantasaisia.

Vuoden 2008 alussa tuli voimaan uusi kansaneläkelaki (568/2007). Samaan aikaan tuli voimaan uusi vammaisetuuksista annettu laki (570/2007) ja laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007). Muutosten johdosta tuloverolain 92 §:n 1, 6, 15 ja 18 kohdan viittaukset olisi päivitettävä uusien lakien mukaisiksi.

Lisäksi 92 §:n 8 kohdassa tarkoitettu kotiuttamisrahalaki (910/1977) on kumottu. Pykälän 10 kohdassa tarkoitettua erorahaa ja ammattikoulutustukea ei enää nykyisin makseta. Pykälän 12 kohdassa tarkoitettu oppisopimuslaki (422/1967) on kumottu vuoden 1999 alusta. Pykälän 13 kohdassa tarkoitettua työllistämistuen ja työmarkkinatuen sijaan nykyisten säännösten mukaan maksetaan palkkatukea. Pykälän 19 kohdassa tarkoitettua Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta saadut etuudet on vuoden 2005 alusta koottu uuteen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin (566/2005).

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Ansiotulojen verotuksen keventäminen

Hallitus esittää, että vuonna 2009 ansiotulojen verotusta kevennettäisiin 1,03 miljardilla eurolla. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi progressiiviseen tuloveroasteikkoon neljän prosentin inflaatiotarkistus, jonka arvioidaan alentavan valtion tuloveron tuottoa 340 miljoonalla eurolla. Muutokset vähentäisivät verotuloja yhteensä noin 1,37 miljardilla eurolla. Kun ansiotason nousuksi vuonna 2009 arvioidaan 5 prosenttia, verotus kevenisi ansiotason nousu huomioon ottaen 870 miljoonalla eurolla. Tällöin tuloveroasteikon inflaatiotarkistuksen ja ansiotason nousun kompensoinnin osuus 1,37 miljardin euron vaikutuksesta olisi noin 500 miljoonaa euroa.

Esityksessä ehdotetaan verovuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaksi progressiivista *tuloveroasteikkoa*, jota on vuoden 2008 asteikkoon verrattuna lievennetty korottamalla asteikon kaikkien tulo luokkien tulo rajoja sekä alentamalla kaikkia marginaaliveroprosentteja. Progressiivisen tuloveroasteikon alinta marginaaliveroprosenttia alennettaisiin 1,5 prosenttiyksiköllä, toista prosenttiyksiköllä, kolmatta 1,5 prosenttiyksiköllä ja ylintä prosenttiyksiköllä.

Tuloverolain 125 §:ää muutettaisiin siten, että valtionverotuksen ansiotulovähennyksestä luovuttaisiin ja pykälässä säädettäisiin uudesta työtulovähennyksestä. Työtulovähennys tehtäisiin ensisijaisesti ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Siltä osin kuin ansiotulosta valtiolle suoritettava tulovero ei riittäisi vähennyksen tekemiseen, vähennys tehtäisiin kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Vähennys laskettaisiin verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Vähennys laskettaisiin siten samojen tulojen perusteella kuin nykyinen valtionverotuksen ansiotulovähennys.

Työtulovähennys olisi 5,2 prosenttia vähennykseen oikeuttavien tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä olisi kuitenkin 600 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenesi 1,2 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 ylittävältä osalta. Vähennys tehtäisiin ennen muita verosta tehtäviä vähennyksiä.

Verontilityslain (532/1998) 10 §:ssä säädetään valtionverotuksen ansiotulovähennyksen huomioimisesta verotulojen tilityksessä. Valtionverotuksen ansiotulovähennyksen kumoamisen vuoksi *verontilityslain 10 §* kumottaisiin tarpeettomana.

Hallitusohjelman mukaisesti muutokset kuntien veropohjassa kompensoidaan kunnille täysimääräisesti. Kuntien veropohjassa tapahtuvat muutokset kompensoitaisiin korottamalla sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuksia. Valtionverotuksen ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä ei näin ollen heikentäisi kuntien taloudellista tilannetta.

2.2 Eläketulon verotus

Esityksessä ehdotetaan, että eläketulon verotuksen kohdennettua keventämistä jatketaan. Eläketulon verotusta kevennettäisiin siten, että eläketulon veroaste olisi tässä esityksessä ehdotettujen ansiotulojen verokevennyksen jälkeenkin kaikilla tulotasoilla enintään palkkatulon veroasteen suuruinen, kun eläketulon veroastetta verrataan 53 vuotta täyttäneen palkansaajan veroasteeseen. Eläketulon verotusta kevennettäisiin kasvattamalla sekä valtion- että kunnallisverotuksen eläketulovähennystä.

Tuloverolain 100 §:ssä säädettyä valtionverotuksen eläketulovähennystä kasvatettaisiin korottamalla täyden eläketulovähennyksen määrää siten, että täyden eläketulovähennyksen määrän laskemiseksi käytettävää kerrointa 3,53 korotettaisiin 3,65:een. Muuten täyden eläketulovähennyksen määrä laskettaisiin samalla tavalla kuin nykyisin. Täyden eläketulovähennyksen määrä laskettaisiin siten, että luvulla 3,65 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennettäisiin progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä ja jäännös pyöristettäisiin seuraavaan täyteen kymmenen euron mää-

rään. Vuonna 2009 valtionverotuksen eläketulovähennyksen täysi määrä olisi noin 12 100 euroa. Lisäksi valtionverotuksen eläketulovähennystä kasvatettaisiin alentamalla vähennyksen poistumaprosenttia 53 prosentista 46 prosenttiin. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo olisi suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennettäisiin jatkossa 46 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän.

Tuloverolain 101 §:ssä säädettyä kunnallisverotuksen eläketulovähennystä kasvatettaisiin alentamalla vähennyksen poistumaprosenttia 70 prosentista 62 prosenttiin. Vuonna 2009 kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen täysi määrä olisi noin 7 980 euroa. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo olisi suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennettäisiin jatkossa 62 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän.

Nykyisin eläketuloa saavilla puolisoilla kunnallisverotus on jonkin verran kireämpää kuin yksinelävillä eläkeläisillä. Eläketulojen verotukseen kohdistettujen kevennysten vuoksi eläketulovähennysten määrät ovat kasvaneet ja myös tässä esityksessä ehdotettujen muutosten vuoksi kasvamassa siten, että verovapaan eläketulon määrä on selvästi täyden kansaneläkkeen määrää korkeampi. Esityksessä ehdotetaan, ettei eläketuloa saavan veroaste enää riippuisi siitä, saako eläkeläinen yksinäisen vai puolison kansaneläketä. Puolisoiden ja yksinasuvien eläkeläisten välinen veroasteiden ero poistettaisiin myöntämällä puolisoille samansuuruinen kunnallisverotuksen eläketulovähennys kuin yksineläville eläkeläisille. Puolison eläketulovähennyksestä säädetään *tuloverolain 101 §:n 4 momentissa*. Momentti ehdotetaan kumottavaksi.

2.3 Verovapaat matkakustannusten korvaukset

Työmatkan käsite

Työmatkaa koskevia säännöksiä on pidetty erityisen ongelmallisina niissä tilanteissa, joissa työntekijät työskentelevät lyhyehköjä ajanjaksoja työnantajan asiakasyritysten ti-

loissa ilman, että työntekijällä olisi selvää varsinaista työpaikkaa. Näissä tilanteissa asiakasyritysten tiloissa sijaitsevat työkohteet on monesti tulkittu työntekijän varsinaisiksi työpaikoiksi, eikä verovapaita matkakustannusten korvauksia ole voitu maksaa.

Esityksessä ehdotetaan, että työmatkan käsitettä laajennettaisiin siten, että tilapäisyydelle säädettyjen aikarajojen puitteissa tehdyt komennukset työkohteille olisivat nykyistä useammassa tilanteissa tuloverolain tarkoittamia työmatkoja. Asiasta säädettäisiin *tuloverolain 72 §:n uudessa 2 momentissa*, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi. Tuloverolain 72 a §:n mukaan tilapäisenä pidetään enintään kahden ja eräissä tapauksissa enintään kolmen vuoden työskentelyä samalla työntekemispaikalla.

Laajennus koskisi työkomennuksia, joiden vuoksi työntekijä joutuu yöpymään tilapäismajoituksessa. Tällaisissa olosuhteissa asuvalle syntyy yleensä lisääntyneitä elantokustannuksia. Tilapäisinä majoitustiloina pidettäisiin esimerkiksi hotellimajoitusta, parakimajoitusta, asuntovaunumajoitusta ja yhteismajoitusta. Tilapäisenä majoituksena voitaisiin pitää myös työskentelyn ajaksi työnantajan tai työntekijän itsensä järjestämää pientä vuokra-asuntoa, jos työntekijällä on varsinainen koti muualla. Komennuspaikalta vuokrattua asuntoa ei pidettäisi säännöksessä tarkoitettuna tilapäisenä majoitustilana, jos työntekijä on työkomennuksen ajaksi antanut kotinsa vuokralle. Yöpyminen lisäksi edellytettäisiin, että työntekemispaikka sijaitsee tavanomaisesti päivittäin kuljettavien matkojen etäisyyttä kauempana. Esityksessä ehdotetaan, että tällaisena etäisyysrajana pidettäisiin 100 kilometriä. Etäisyysraja olisi sama kuin tuloverolain 72 a §:n 2 momentissa yöpymisen tueksi säädetty kilometriraja. Vastaavasti myös tuloverolain 95 a §:ssä säädettyssä työasuntovähennyksessä työasunnon etäisyysrajana pidetään 100 kilometriä.

Ehdotuksen mukaan muualla kuin oman työnantajan toimipaikassa työtä tekevän työntekijän katsottaisiin olevan työmatkalla, jos työskentely on tilapäistä tuloverolain 72 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, työntekemispaikka sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta ja verovelvollinen on työntekemispaikalle tehdyn matkan takia yöpynyt työntekemispaikan sijainnin

vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa. Muutos laajentaisi merkittävästi yöpyvien komennusmiesten oikeutta verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin, joka ei enää riippuisi varsinaisen työpaikan olemassaolosta. Myös työkohteisiin suoraan palkatut tilapäismajoituksessa yöpyjät olisivat ehdotuksen perusteella oikeutettuja verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin.

Ehdotettu 2 momentti sisältäisi uuden verotuksellisen käsitteen, työnantajan toimipaikan. Käsitteen tulkinnasta muodostuisi merkittävä raja sille, voidaanko työntekijälle maksaa verovapaita korvauksia. Työnantajan toimipaikalla tarkoitettaisiin työnantajan omistamaa, vuokraamaa tai muutoin hallitsemaa muuta kuin tilapäistä tilaa. Työnantajan toimipaikka olisi esimerkiksi toimisto, varasto, myymälä, tuotantolaitos, kokoonpanohalli tai muu pysyvä liikepaikka, joka on työnantajan hallinnassa. Työnantajan toimipaikka ei olisi esimerkiksi asiakasyrityksen tila, vaikka työnantajan työntekijöitä siellä työskentelisi jatkuvasti, elleivät tilat ole työnantajan hallinnassa. Työskentelytilojen katsottaisiin olevan työnantajan hallinnassa esimerkiksi silloin, kun työnantaja omistaa tilat tai on vuokrannut ne käyttöönsä. Työskentelytilojen katsottaisiin olevan työnantajan hallinnassa myös silloin, kun työnantaja tosiasiallisesti hallitsisi tiloja, vaikka omistus- tai vuokrasuhdetta ei olisikaan olemassa. Työnantajan toimipaikka ei myöskään olisi sama asia kuin kiinteä toimipaikka. Rakennustyömailla tietyn ajan kestävä työskentely yleensä muodostaa yritykselle kiinteän toimipaikan. Rakennustyömaa ei kuitenkaan tilapäisen luonteensa vuoksi olisi tässä tarkoitettu työnantajan toimipaikka. Työnantajalle ei muodostuisi toimipaikkaa asiakasyrityksen tiloihin myöskään sen vuoksi, että työnantaja olisi vuokrannut työntekijöilleen sosiaalituloja työntekemispaikalta. Myöskään rakennustyömaalle tuodusta parakista ei muodostuisi työnantajan toimipaikkaa.

Esityksessä ehdotetaan, että oman työnantajan kanssa samaan intressipiiriin kuuluvien työnantajien toimipaikat olisivat samassa asemassa oman työnantajan toimipaikan kanssa. Näin ollen esimerkiksi samaan konserniin kuuluvan yhtiön tiloissa työskentelevän osalta työmatkan käsitettä arvioitaisiin samaan tapaan kuin ennenkin. Jos työntekijä

esimerkiksi työskentelee vakituisesti konsernin emoyhtiön toimitiloissa ja tekee tytäryhtiön toimitiloihin tilapäisen työmatkan, työnantaja voisi edelleen verovapaasti korvata työmatkasta aiheutuneet kulut. Verovapaita korvauksia ei voitaisi ehdotetun laajennuksen perusteella kuitenkaan maksaa, jos emoyhtiö palkkaisi uuden työntekijän työskentelemään suoraan tytäryhtiönsä tiloihin, vaikka työtekemispaiikka sijaitsisi yli 100 kilometrin päässä verovelvollisen kodista ja työntekijä yöpyisi viikot työskentelypaikkakunnalla.

Lisäksi Verohallituksen matkakustannuksia koskevassa päätöksessä oleva varsinaisen työpaikan käsite nostettaisiin päätöksestä lain tasolle. Varsinaisen työpaikan käsitteestä säädettäisiin *tulooverolain uudessa 72 b §:ssä*. Säännöksen 1 momentin mukaan varsinaisella työpaikalla tarkoitettaisiin paikkaa, jossa verovelvollinen vakituisesti työskentelee. Säännöksen 2 momentin mukaan verovelvollisen varsinaisena työpaikkana pidettäisiin paikkaa, josta hän hakee työmääräykset, säilyttää työssä käyttämiään asusteita, työvälineitä tai työaineita, taikka muuta työn tekemisen kannalta vastaavaa paikkaa, jos verovelvollisella työn liikkuvuuden vuoksi ei ole paikkaa, jossa hän vakituisesti työskentelee. Säännöksen 1 ja 2 momentti vastaisivat nykyistä Verohallituksen päätöksen mukaista määritelmää, eikä esityksellä ole tarkoitus muuttaa varsinaisen työpaikan käsitteeseen liittyviä vakiintuneita tulkintoja. Säännöksellä ei olisi esimerkiksi tarkoitus vaikuttaa erityisalojen päivittäisten työmatkojen arviointiin. Niin sanottua liikkuvaa työtä tekevillä, kuten myyntiedustajilla, joilla työskentelykohteet eivät ole toistuvasti samoja ja työskentelykohteet vaihtuvat jatkuvasti päivittäin tai viikoittain, työskentelykohteet olisi jatkossakin katsottava aina erityisiksi työtekemispakoiksi. Tällaista liikkuvaa työtä tekevillä varsinaista työpaikkaa ei siten katsottaisi muodostuvan niihin kohteisiin, joissa he liikkuvaa työtä tekevät.

Työvoimaa vuokraavien yhtiöiden palveluksessa olevien työntekijöiden varsinainen työpaikka on yleensä käyttäjäyrityksen eli työntekijän vuokralle ottaneen työntteettäjän toimitiloissa. Vuokratyötä koskevissa tilanteissa työntekijän vuokralle ottanut työntteettaja rinnastettaisiin säännöksiä sovellettaessa työnantajaan. Esimerkiksi A Oy:n paikkaan

X vuokralle ottaman työntekijän varsinainen työpaikka on paikassa X. Jos työntekijä tekee työmatkan paikasta X esimerkiksi A Oy:n asiakasyrityksen toimitiloihin, työntekijällä on työmatkan ajalta oikeus verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin vastaavalla tavalla kuin A Oy:n omilla työntekijöillä. Jos A Oy työskentelee erityisellä alalla, työntekijä on oikeutettu verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin samoin perustein kuin A Oy:n omat työntekijät.

Ehdotettavan tulooverolain 72 b §:n 3 momentin mukaan varsinaisena työpaikkana ei pidetä työtekemispaiikkaa, jonne työntekijä tekee 72 §:n 2 momentissa tarkoitettua työmatkan. Näin ollen ehdotetun 72 §:n 2 momentin mukaisella työmatkalla työskentelyn katsottaisiin aina tapahtuvan erityisellä työtekemispaiikalla. Työnantajalla olisi siten mahdollisuus maksaa matkaan liittyvät tulooverolain 71 §:ssä tarkoitettua verovapaat matkakustannusten korvaukset.

Suoraan työtekemispaiikalle palkatulle työntekijälle muodostuisi työtekemispaiikalle nykyiseen tapaan varsinainen työpaikka, ellei 72 §:n 2 momentin edellytykset täyttyisi. Kun ehdotetun 72 §:n 2 momentin mukainen työtekemispaiikka ei koskaan voisi olla varsinainen työpaikka, varsinainen työpaikka muodostuisi vasta ensimmäisestä sellaisesta työtekemispaiikasta, joka ei täytä 2 momentin edellytyksiä.

Esimerkki: Hitsausalan alihankintayritys palkkaa Vantaalla asuvan henkilön töihin ja hänen ensimmäiseksi työtekemispaiikaksi sovitaan Oulussa sijaitseva asiakasyrityksen tehdas. Vuoden työskentelyn jälkeen työnantaja komentaa työntekijän Helsingissä sijaitsevalle telakalle vuodeksi töihin. Tämän jälkeen työntekijä jatkaa työskentelyä Oulun ja Helsingin välillä vuorovuosin. Oulussa työskenneltäessä työntekijä yöpyy viikot työskentelypaikkakunnalla ja palaa viikonlopuiksi kotiin. Helsingissä oleva työskentelypaikka katsottaisiin varsinaiseksi työpaikaksi, jolla työskentelystä verovapaita korvauksia ei voitaisi maksaa. Oulussa oleva työskentelypaikka katsottaisiin erityiseksi työtekemispaiikaksi, jolla työskentelystä voitaisiin maksaa verovapaat matkakustannusten korvaukset.

Poikkeuksena olisivat kuitenkin kesken muun komennuksen tehtävät tilapäiset työ-

kentelytilanteet. Varsinaisen työpaikan syntymisen edellytyksenä olevana vakituisena työskentelynä ei voitaisi pitää kesken muun komennuksen tapahtuvaa tilapäistä työskentelyä. Tällaisen komennuksen kesken olemisesta olisi aiheellista olla aina sopimus tai muu kirjallinen dokumentti, jotta olosuhteet voidaan tarvittaessa selvittää myös jälkikäteen. Ellei tietoa paluusta takaisin ole, työskentely ensimmäisellä komennuskohteella olisi katsottava päättyneeksi työntekemispaikan vaihtuessa.

Esimerkki: Hitsausalan alihankintayritys palkkaa Vantaalla asuvan henkilön töihin ja hänen ensimmäiseksi työntekemispaijaksi sovitaan Oulussa sijaitseva asiakasyrityksen tehdas. Vuoden työskentelyn jälkeen työnantaja kommentaa työntekijän Turun telakalle vuodeksi töihin. Tämän jälkeen työntekijä palaa Ouluun työskentelemään vuodeksi. Kesken Oulussa työskentelyjakson työntekijä käy Helsingissä tekemässä yhden kuukauden kestävän huoltotyön toisen asiakasyrityksen tiloissa. Työntekijä jatkaa työskentelyä Oulun ja Turun välillä vuorovuosin. Oulussa ja Turussa työskenneltäessä työntekijä yöpyy viikot työskentelypaikkakunnalla ja palaa viikonlopuiksi kotiin Vantaalle. Helsingissä sijaitsevalle huoltokohteelle työntekijä kulkee päivittäin kotoaan. Työntekijälle voitaisiin maksaa verovapaat matkakustannusten korvaukset kaikilta esimerkin mukaisilta työskentelypaikoilta. Myös Helsingissä työskentelyn katsottaisiin tapahtuvan erityisellä työntekemispaijalla, sillä työntekijällä oli komennus kesken Oulussa, jonne hän palasi tilapäisen työskentelyn Helsingissä päättyttyä.

Jos työskentely päättyy ensimmäisellä työntekemispaijalla, eikä tietoa paluusta takaisin työskentelemään ole, se ei voisi säilyä työntekijän varsinaisena työpaikkana, vaan työntekijän varsinainen työpaikka olisi tällöin seuraava paikka, jossa hän aloittaa työskentelyn.

Esimerkki: Hitsausalan alihankintayritys palkkaa Vantaalla asuvan henkilön töihin ja hänen ensimmäiseksi työntekemispaijaksi sovitaan Porvoossa sijaitseva öljynjalostamo. Komennuksen kestoksi sovitaan yksi vuosi. Vuoden työskentelyn jälkeen työntekijän työskentely Porvoossa päättyy ja työnantaja kommentaa työntekijän Helsingin telakalle vuodeksi töihin. Tietoa työskentelyn jatku-

misesta Porvoossa ei ole. Tämän jälkeen työnantaja kommentaa työntekijän Turun telakalle vuodeksi töihin. Porvoossa ja Helsingissä sijaitsevalle työntekemispaijalle työntekijä kulkee päivittäin kotoaan. Turussa työskenneltäessä työntekijä yöpyy viikot työskentelypaikkakunnalla ja palaa viikonlopuiksi kotiin. Porvoossa sijaitseva työskentelypaikka katsottaisiin varsinaiseksi työpaikaksi, eikä siellä työskentelyn ajalta voitaisi maksaa verovapaita korvauksia. Kun tietoa Porvoossa työskentelyn jatkumisesta ei ole, se ei säily verovelvollisen varsinaisena työpaikkana. Näin ollen myös Helsingin telakka katsotaan verovelvollisen varsinaiseksi työpaikaksi. Turun telakka katsottaisiin 72 §:n 2 momentin ja 72 b §:n 3 momentin perusteella erityiseksi työntekemispaijaksi, ja siellä työskentely oikeuttaisi verovapaisiin matkakustannusten korvauksiin.

Jos työnantajalla on toimitilat, kuten esimerkiksi kokoonpanohalli, jossa työntekijä aidosti työskentelee komennusten välillä, työnantajan toimitilat katsottaisiin tällaisen työntekijän varsinaiseksi työpaikaksi. Työnantajan toimitiloja ei kuitenkaan voitaisi katsoa varsinaiseksi työpaikaksi, jos työntekijä ei tosiasiallisesti työskentele siellä komennusten välisinä aikoina. Koska komennusten pituudet vaihtelevat eri työntekijöillä, lakiin ei otettaisi täsmällistä määräaikaakaan sille, kuinka paljon varsinaisella työpaikalla olisi komennusten välillä työskenneltävä. Varsinaisella työpaikalla työskentely voisi olla vähäisempää kuin komennuskohteilla.

Jos työntekijä ei kuitenkaan lainkaan palaisi tilapäisyyden aikarajojen puitteissa takaisin kokoonpanohallille työskentelemään, työskentelyn ei voitaisi katsoa olevan sillä tavalla vakituista kuin 72 b §:n 1 momentissa tarkoitetaan, eikä kyseinen paikka olisi työntekijän varsinainen työpaikka. Työnantajan kokoonpanohallin katsominen säännöksessä tarkoitetuksi varsinaiseksi työpaikaksi ei edellyttäisi, että kokoonpanohallilla työskenneltäisiin jokaisen komennuksen välillä. Riittäväenä pidettäisiin sitä, että työntekijä työskentelee aidosti myös kokoonpanohallilla ja työskentely siellä on siten säännöllistä, että kokoonpanohallille palataan työskentelemään tilapäisyyden aikarajojen puitteissa. Esimerkiksi jos työnantaja lähettäisi kokoonpanohallilla työskentelevän työntekijän use-

alle peräkkäiselle komennukselle, olisi kokoonpanohallille palattava työskentelemään kahden vuoden kuluessa, jotta kokoonpanohallia voitaisiin pitää myös komennusten aikana säännöksessä tarkoitettuna varsinaisena työpaikkana.

Esimerkki: Hitsausalan alihankintayritys palkkaa Vantaalla asuvan henkilön töihin yrityksen kokoonpanohallille. Työntekijä työskentelee kokoonpanohallilla kuukauden, jonka jälkeen työnantaja komentaa työntekijän puoleksi vuodeksi Turun telakalle työskentelemään. Tämän jälkeen työntekijä palaa työskentelemään työnantajan kokoonpanohallille. Kun työntekijä on työskennellyt kuukauden kokoonpanohallilla, työnantaja komentaa työntekijän Helsingin telakalle vuodeksi työskentelemään. Tämän jälkeen työntekijä taas palaa työskentelemään työnantajan kokoonpanohallille. Kokoonpanohalli on työntekijän varsinainen työpaikka. Turun ja Helsingin telakat ovat työntekijän erityisiä työntekemispaikkoja.

Esimerkki: Hitsausalan alihankintayritys palkkaa Vantaalla asuvan henkilön töihin ja työntekijä työskentelee työsuhteen aluksi työnantajan kokoonpanohallilla kuukauden. Tämän jälkeen työnantaja komentaa työntekijän ensin puoleksi vuodeksi Turun telakalle ja sen jälkeen vuodeksi Helsingin telakalle työskentelemään. Työntekijän työskentely jatkuu vuorovuosin Turun ja Helsingin telakalla, eikä työntekijä palaa työskentelemään työnantajan kokoonpanohallille. Työnantajan kokoonpanohalli ei ole varsinainen työpaikka Turussa ja Helsingissä työskentelyn aikana. Turussa työskenneltäessä työntekijä yöpyy viikot työskentelypaikkakunnalla ja palaa viikonlopuiksi kotiin. Edellä ehdotetun tuloverolain 72 §:n 2 momentin ja 72 b §:n 3 momentin perusteella Turun telakka katsottaisiin erityiseksi työntekemispaikaksi. Helsingin telakka olisi työntekijän varsinainen työpaikka.

Työmatkan tilapäisyys

Esityksessä ehdotetaan *tuloverolain 72 a §:n 2 momenttiin* tehtäväksi teknisluonteinen muutos liittyen 100 kilometrin etäisyysvaatimukseen. Voimassa olevan säännöksen mukaan tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla pidetään enintään kolmen vuoden työskentelyä samassa

työntekemispaikassa, jos kyse on työskentelystä rajatun ajan kestävässä työkohteessa, jolla suoritetaan luonteeltaan sellaista tilapäistä työtä, jonka suorittaminen työntekemispaikalla päättyy, kun työ saadaan valmiiksi. Lisäksi edellytetään, että työskentely suoritetaan työntekemispaikassa, joka on yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta. Tällöinkin kahden vuoden ylittävältä ajalta matkakustannusten korvaukset ovat verovapaata tuloa ainoastaan silloin, kun verovelvollinen on työmatkan takia yöpynyt erityisen työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa. Nykyisin on esiintynyt epäselvyyttä siitä, koskeeko 100 kilometrin etäisyysvaatimus ainoastaan kolmatta työskentelyvuotta vai myös kahta ensimmäistä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että etäisyysvaatimus koskisi ainoastaan kolmatta työskentelyvuotta. Ehdotus vastaisi nykykäytäntöä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi *tuloverolain 72 a §:n 3 momenttia*, joka koskee työskentelyn jatkumista ennakoimattomasta syystä tilapäiselle työskentelylle säädettyjä määräaikoja pidempään. Voimassa olevan säännöksen mukaan enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi sovitun työskentelyajanjakson jatkuessa pidempään syistä, joiden ennakkointia ei ole voitu kohtuudella vaatia, työskentelyä pidetään tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla siihen asti, kunnes työn jatkuminen pidempään on selkeästi todettavissa. Säännöstä sovellettaessa on pidetty vaikeana sen selvittämistä, milloin työskentelyn jatkuminen yli määräaikojen on siten todettavissa, että verovapaiden matkakustannusten maksuoikeus on päätynyt. Ajankohta voidaan osoittaa esimerkiksi silloin, kun työnantaja saa jatkourakan työntekemispaikalle tai saa tiedon töiden viivästymisestä. Ajankohta ei kuitenkaan ole aina täysin selvä, ja tapauskohtaiselle tulkinnalle jää paljon varaa. Esityksessä ehdotetaan vaikeiden tulkintaongelmien välttämiseksi säännöstä muutettavaksi nykyistä lievempään suuntaan siten, että verovapaiden matkakustannusten korvausten maksamisoikeus säilyisi ennakoimattomissa tilanteissa aina tilapäiselle työskentelylle säädettyjen määräaikojen loppuun.

2.4 Liikunta- ja kulttuuritoiminta verovapaana henkilökuntaetuna

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa todetaan, että verovapaa kulttuurisetelijärjestelmä otetaan käyttöön.

Esityksessä ehdotetaan, että tavanomaista henkilökuntaetua koskevan tuloverolain 69 §:n soveltamisalaa laajennettaisiin. Ehdotuksen mukaan työntekijän veronalaiseksi tuloksi ei katsottaisi etua työnantajan työntekijöilleen tarjoamista tietyistä kulttuuripalveluista ja työntekijällä olisi mahdollisuus valita useista eri harrastuskohteista samoin kuin harrastusajankohdan itse. Näitä kulttuuripalveluja olisi siten mahdollisuus tarjota verovapaasti vastaavalla tavalla kuin liikuntapalveluja nykyisin. Ehdotetut säännökset mahdollistaisivat myös hallitusohjelmassa mainitun kulttuurisetelijärjestelmän verovapauden, kunhan järjestelmä täyttää käytön valvontaan ja muut esitykseen liittyvät edellytykset.

Tuloverolain 69 §:n 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että siinä ei mainittaisi enää nimenomaisesti liikuntaseteliä. Säännöksen lisättäisiin *uusi 5 momentti*, jossa säädettäisiin tavanomaisesta ja kohtuullisesta työnantajan tarjoamasta työntekijän omaehtoisen liikunta- ja kulttuuritoiminnan verovapaudesta. Säännöksen mukaan työnantajan järjestämänä virkistys- ja harrastustoimintana pidettäisiin myös työnantajan tarjoamaa työntekijän omaehtoista liikunta- tai kulttuuritoimintaa. Lain tarkoittamana kulttuuritoimintana pidettäisiin käyntiä museossa, teatterissa, oopperassa, elokuvateatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai muussa vastaavassa eri taiteenaloihin liittyvässä tapahtumassa tai tilaisuudessa. Lain tarkoittamana kulttuuritoimintana pidettäisiin myös käyntiä tiedekeskuksessa ja urheilutapahtumassa sekä osallistumista ohjattuun, toiminnalliseen taideturssiin. Edellytyksenä olisi, että etu on ainoastaan työntekijän käytettävissä.

Omaehtoisella toiminnalla tarkoitettaisiin sitä, että työntekijä voi harrastaa itse valitsemaansa ajankohtana ja valita harrastuspaikan ja -tavan useiden eri vaihtoehtojen joukosta. Edun järjestämistapa voisi olla liikuntaseteli, kulttuuriseteli tai näiden yhdistelmä taikka jokin muu vastaava järjestelmä. Edun piiriin tulisivat myös esimerkiksi erilaisten yritysten markkinoimat liput, edellyttäen, että ne oike-

uttavat ainoastaan säännöksen tarkoittamiin liikunta- tai kulttuuritilaisuuksiin. Edun piirissä voisivat olla myös elokuvaliput, jos niihin järjestetään säännöksen edellyttämä edun käyttäjään liittyvä valvonta. Myös suoraan liikunta- tai kulttuuripaikkojen kanssa tehdyt kahdenväliset sopimukset kuuluisivat säännöksen soveltamisalaan.

Pykälässä tarkoitettuna toimintana ei voitaisi hyväksyä sellaista menettelyä, jossa työnantaja maksaa työntekijälle rahapalkkaa työntekijän harrastustoiminnastaan antamia kuitteja vastaan. Toiminnan olisi oltava työnantajan tarjoamaa toimintaa, jossa rahaliikenne ei kulje työntekijän kautta. Rahana maksettu palkka olisi aina veronalaista tuloa.

Ehdotetun 5 momentin edellytykset täyttävä liikunta- ja kulttuuritoiminta katsottaisiin säännöksen 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuksi työnantajan järjestämäksi virkistys- tai harrastustoiminnaksi. Verovapauden edellytykset olisivat siten samat kuin muillakin 1 momentissa tarkoitetuilla verovapailla henkilökuntaeduilla. Myös omaehtoinen liikunta- ja kulttuuritoiminta olisi siten järjestettävä koko henkilökunnalle ja sen olisi oltava tavanomaista ja kohtuullista.

Edun raha-arvon osalta kohtuullisuus määriteltäisiin suoraan laissa 400 euroksi. Verotuskäytännössä on liikuntaseteleiden osalta nykyisin hyväksytty kohtuullisen kustannuksen määräksi työntekijää kohden noin 200 euroa vuodessa. Muuhun virkistys- ja harrastustoimintaan annetun tuen kohtuullisuus on arvioitu erikseen. Ehdotetun veroedun tulisi pitää sisällään sekä liikunta- että kulttuuritoiminta siten, että uudistus ei heikennä jo olemassa olevaa liikuntaetua. Kun verovapaan edun piiriin kuuluisi myös kulttuuritoiminta, kohtuullisen edun määräksi säädettäisiin 400 euroa. Etu sisältäisi sekä liikunta- että kulttuuritoiminnan, eikä säännös asettaisi rajoja sille, miten määrä jakautuu liikunta- ja kulttuuripalvelujen kesken. Verovapaan edun arvo laskettaisiin työnantajakohtaisesti. Jos työnantaja tarjoaisi omaehtoista liikunta- tai kulttuuritoimintaa säännöksessä mainittua määrää enemmän, tämän yli menevä osa katsottaisiin työntekijän veronalaiseksi tuloksi. Ylimenevästä osuudesta ei kuitenkaan olisi suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksua eikä sairausvakuutuksen päivärahamaksua, sillä näitä maksuja koskevan lainsäädännön

mukaan maksuja ei peritä henkilökuntaeduis-
ta.

Pykälän 5 momentissa lueteltaisiin työntekijän omaehtoinen virkistys- ja harrastustoiminta, jota pidettäisiin verovapaana. Verovapaana tavanomaisena liikuntana pidettäisiin edelleen suomalaisten yleisesti harrastamia liikuntamuotoja, kuten kuntosalit- tai uimahallikäyntejä sekä ohjattuja liikuntatunteja. Esityksellä ei olisi tarkoitus muuttaa tavanomaisen liikunnan käsitteen nykyistä tulkintaa.

Verovapaana omaehtoisena 5 momentissa tarkoitettuna kulttuuritoimintana pidettäisiin työntekijän käyntiä museossa, teatterissa, oopperassa, elokuvateatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä taikka vastaavassa muussa eri taiteenaloihin liittyvässä tapahtumassa tai tilaisuudessa. Vastaavana muuna eri taiteenaloihin liittyvänä tapahtumana tai tilaisuutena pidettäisiin elokuva-, kirjallisuus-, kuva-, muotoilu-, näyttämö-, rakennus-, sävel-, tanssi-, valokuva- ja sirkustaiteeseen liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia. Verovapauden piiriin kuuluisi myös käynti tiedekeskuksessa ja urheilutapahtumassa. Veroodulla tuettaisiin sisäänpääsymaksuja näihin tilaisuuksiin.

Verovapauden alaa arvioitaessa olisi otettava huomioon tilaisuuden luonne ja päätarkeus. Vaikka esimerkiksi konsertit kuuluisivat verovapauden piiriin, sisäänpääsyt yökerhoihin, diskoihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin, joissa pääasiallisena tarkoituksena ei ole konsertin kuunteleminen, eivät kuuluisi momentin soveltamisalaan. Verovapauden piiriin eivät kuuluisi messukäynnit, sillä niiden järjestäminen tapahtuu pääasiallisesti kaupallisessa tarkoituksessa. Huvipuistokäynnit eivät myöskään kuuluisi momentin soveltamisalaan, sillä niissä käyntiä ei voitaisi pitää momentissa tarkoitettuna taiteenalojen tapahtumana tai tilaisuutena. Tavaravuoskerausta, kuten esimerkiksi videovuokrausta tai tavarahankintoja, kuten esimerkiksi kirjahankintoja, ei voitaisi pitää pykälän tarkoitettuna verovapaana kulttuuritoimintana.

Verovapaana työntekijän omaehtoisena toimintana voitaisiin pitää myös omaehtoista osallistumista ohjatuille toiminnallisille taidekurssille. Työnantaja voisi ehdotetun 5 momentin nojalla tarjota työntekijöilleen verovapaasti osallistumista työntekijän valitsemille elokuva-, kirjallisuus-, kuva-, muotoi-

lu-, näyttämö-, rakennus-, sävel-, tanssi-, valokuva- ja sirkustaiteen kurssille. Verovapaana taidekurssina pidettäisiin osallistumista esimerkiksi edellä mainittujen taiteenalojen kurssitoimintaan, joka olisi työpajatyypistä, jossa toiminta olisi ohjattua ja jossa lähtökohtana olisi itse tekeminen. Sen sijaan momentin piiriin eivät kuuluisi esimerkiksi kielikoulutus ja taidekurssit, joita voidaan käyttää tutkinnon osana tai johtavat tutkintoon. Myöskään taidekurssien materiaalihankinnat eivät kuuluisi verovapauden piiriin.

Verovapauden edellytyksenä olisi, että etu on ainoastaan työntekijän käytettävissä. Näin ollen lippujen, seteleiden tai muiden maksujärjestelyjen olisi oltava henkilökohtaisia. Riippumatta siitä, onko liikunta- tai kulttuuripalvelu järjestetty jollakin edellä mainitulla maksuvälineellä tai kahden välisellä sopimuksella, tulee maksujärjestelyn olla työntekijän nimellä tai muulla sellaisella tavalla yksilöity, että työntekijä voidaan sitä käytettäessä tunnistaa.

Jos työnantaja luovuttaisi työntekijälle nimettömiä maksuvälineitä, eikä työnantaja olisi niitä muutenkaan yksilöinyt esimerkiksi numerosarjan perusteella tietyn työntekijän käytettäväksi siten, että edun käyttäjän tunnistaminen maksuvälinettä käytettäessä on mahdollista, niistä saatava etu olisi koko määrältään veronalaista tuloa. Jos työnantaja käyttää maksuvälineen yksilöimisessä numerosarjaa, on lippuun viimeistään sitä käytettäessä kirjoitettava nimi, jotta setelin yhteys käyttäjään voidaan tarvittaessa jälkikäteen aina todeta.

Jos palveluntarjoaja on sopinut edellä mainittujen maksuvälineiden vastaanottamisesta maksuksi tai muusta maksujärjestelystä liikunta- tai kulttuuritoiminnassa, on palvelun tarjoajan aina tunnistettava palvelun käyttäjä. Edun voitaisiin katsoa olevan momentin edellyttämällä tavalla ainoastaan työntekijän käytettävissä silloin, kun palveluntarjoaja riittävän huolellisesti varmistaa käyttäjän henkilöllisyyden. Käyttäjän henkilöllisyyden voitaisiin varmistaa henkilötodistuksella. Riittävänä voitaisiin pitää myös maksutilanteessa maksuvälineeseen tai palveluntarjoajalle jäävään tositteeseen otettavaa allekirjoitusta ja maksukorttia käytettäessä henkilökohtaisen tunnusluvun käyttämistä. Tällöin epäillyissä väärinkäyttötilanteissa henkilölli-

syys olisi kuitenkin todistettava henkilötodistuksella.

Riittävästä valvonnasta huolehtiminen on työnantajien, palveluntuottajien ja maksujärjestelyjen tuottajien edun mukaista, sillä järjestely ei kuuluisi verovapauden piiriin, jollei se täytä 5 momentissa säädettyjä kaikkia, myös valvontaan liittyviä edellytyksiä. Ehdotetun 5 momentin voimaantullessa myös nykyisten liikuntasetelijärjestelmien olisi veroetuuden säilyttääkseen huolehdittava siitä, että ne täyttäisivät edun valvontaan liittyvät kriteerit.

Mikäli maksuvälineenä on seteli tai sitä vastaava, sillä ei saisi hankkia sellaisia sarjalippuja, joiden käyttäjää ei myöhemmin voida todeta. Setelillä voitaisiin siten hankkia ainoastaan yksittäisiä palveluja tai henkilökohtaisia sarjalippuja. Lisäksi edellytettäisiin, ettei seteliä tai muuta maksuvälinettä voitaisi muuttaa rahaksi eikä siitä olisi mahdollisuutta saada rahaa takaisin, jos palvelun hinta jää alle setelin arvon.

Säännös ei koskisi tilanteita, joissa työnantaja järjestää yhteisen liikunta- tai kulttuuritilaisuuden työntekijöilleen. Tällöin edun verovapautta arvioitaisiin ainoastaan 1 momentin 4 kohdan perusteella. Yhteistilaisuuksia ei siten laskettaisi mukaan 5 momentissa tarkoitettujen etuuden arvoon. Myöskään työnantajan omissa tiloissa harrastamista, esimerkiksi työnantajan tiloissa olevan kuntosalin käyttöä ei laskettaisi mukaan 5 momentissa tarkoitettuun toimintaan. Esityksellä ei ole muutoinkaan tarkoitus muuttaa työnantajan työntekijöilleen kollektiivisesti järjestämien virkistys- tai harrastustilaisuuksien verotuskohtelua, vaan näiden tilaisuuksien veronalaisuutta arvioitaisiin edelleen ainoastaan 1 momentin 4 kohdan vakiintuneen tulkinnan mukaisesti.

2.5 Luonnollisen henkilön lahjoitusvähenitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudesta määräaikaisesta luonnollisen henkilön lahjoitusvähennyksestä. Asiasta säädettäisiin *tuloverolain 98 a §:ssä*. Ehdotuksen mukaan luonnollinen henkilö ja kuolinpesä saisi verotuksessa vähentää ansiotulostaan yliopistolle tai korkeakoululle tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen tekemänsä rahalahjoituksen. Vähennyskelpoisia olisivat vähintään

850 euron ja enintään 250 000 euron lahjoitukset. Rajat olisivat lahjansaajakohtaisia. Vähennyskelpoisuuden euromääräiset rajat olisivat samat kuin voimassa olevan lahjoitusvähennyksen, jota sovelletaan yhteisöjen verotukseen. Säännös koskisi yhteisöjä koskevan lahjoitusvähennyksen soveltamisalaa vastaavasti myös muualla Euroopan talousalueella oleville julkista rahoitusta saaville yliopistoille ja korkeakouluille sekä näiden yhteydessä oleville yliopistorahastoille annettuja lahjoituksia.

Kyse ei olisi verovelvollisen tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneiden menojen vähentämisestä, vaan erityisesti yliopistouudistukseen liittyvästä kannusteesta yliopistojen yksityisen rahoituksen lisäämiseksi. Tuloverolain 118 §:n 2 momentin mukaan ansiotulolajin tappiolla tarkoitetaan sitä määrää, jolla verovelvollisen ansiotulojen hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden vähennysten yhteismäärä verovuonna ylittää hänen veronalaisten ansiotulojensa määrän. Kun kyse ei olisi tuloverolain 118 §:n 2 momentin tarkoittamasta vähennyksestä, lahjoitusvähennystä ei otettaisi huomioon ansiotulolajin tappiota laskettaessa. Luonnollisen henkilön lahjoitusvähenitys tehtäisiin verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin säännös lahjoitusvähennykseen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta. *Verotusmenettelystä annetun lain 16 §:ään lisättäisiin uusi 12 momentti*, jolloin nykyinen 12 momentti siirtyisi 13 momentiksi. Säännöksen mukaan yliopiston ja korkeakoulun, joka on saanut tuloverolain 98 a §:ssä vähennyskelpoiseksi säädetyn lahjoituksen, olisi toimitettava siitä tieto Verohallinnolle. Voimassa olevan verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n viimeisen momentin nojalla Verohallitus voisi antaa tiedonantovelvollisuutta koskevia tarkempia määräyksiä. Vähennyskelpoisia lahjoituksia koskeva tiedonantovelvollisuus olisi henkilöverotuksen sujuvan toimittamisen kannalta välttämätön. Henkilöverotuksen toimittaminen perustuu nykyisin esitältetyyn veroilmoituksen käyttämiseen. Esitältetyyn veroilmoituksen täyttämiseksi tarvittavat tiedot kerätään sivullisilta tiedonantovelvollisilta.

2.6 Urheilutulon jaksottaminen

Nykyiset urheilutulon jaksottamista koskevat säännökset ovat toimineet kohtuullisen hyvin. Eräissä tapauksissa urheilijarahastoon siirrettäväksi säädetty enimmäismäärät ovat kuitenkin osoittautuneet alhaisiksi. Esityksessä ehdotetaan *tuloverolain 116 c §:n 1 momenttia* muutettavaksi siten, että urheilutulosta voitaisiin siirtää verovapaasti urheilijarahastoon enintään 50 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä laskettuna ja samalla enintään 100 000 euroa vuodessa. Tavoitteena on, että menestyvät, mutta vain verrattain lyhyen aikaa hyvin ansaitsevat urheilijat voisivat nykyistä paremmin varautua urheiluran jälkeiseen aikaan. Lisäksi esityksellä pyritään osaltaan tukemaan hyvin menestyviin urheilijoiden pysymistä Suomessa.

2.7 Kotitalousvähennyksen laajentaminen

Hallitusohjelman mukaan kotitalousvähennyksen käyttöalaa laajennetaan, minkä avulla edesautetaan toimivien palvelumarkkinoiden syntyä. Hallituksen tavoitteena on myös edistää pientalojen energiatehokkuutta parantavia hankkeita ja ympäristöystävällisiä lämmitystapamuutoksia. Esityksessä ehdotetaan, että *tuloverolain 127 a §:n 1 momentissa* säädetyn kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotetaan 3 000 euroon. Samalla vähennyksen rakennetta yksinkertaistettaisiin siten, että enimmäismäärä koskisi kaikkea vähennykseen oikeuttavaa työtä. Näin ollen 3 000 euron enimmäismäärä voisi tulla käytetyksi pelkästään asunnon kunnossapito- ja perusparannustyön perusteella tai pelkästään tavanomaisen kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella. Jos verovelvollinen olisi hankkinut asunnon kunnossapito- ja perusparannustyötä sekä kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä, kaikki kustannukset laskettaisiin yhteen ja näihin sovellettaisiin yhteistä 3 000 euron enimmäismäärää. Muutos kannustaisi kotitalouksia hankkimaan nykyistä enemmän vähennykseen oikeuttavia palveluita. Lisätukea ohjautuisi myös pientalojen energiakorjauksiin.

Hallitus on asettanut hallitusohjelmassa tavoitteeksi nostaa maamme kilpailukykyä tietotekniikkaa hyväksikäyttämällä sekä paran-

taa kansalaisten arkea edistämällä uusien digitaalisten palveluiden käyttöönottoa. Lisäksi vuosille 2007—2015 laaditussa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa on esitetty kotitalousvähennyksen ulottamista koskemaan tieto- ja viestintäteknikkaan liittyviä tukipalveluita. Esityksessä ehdotetaan *tuloverolain 127 a §:n 2 momenttia* muutettavaksi siten, että tieto- ja viestintäteknikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteysien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöt oikeuttaisivat jatkossa kotitalousvähennykseen. Säännöksen mukaan mainittuihin työsuorituksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin asunnon kunnossapito- ja perusparannustöihin.

Tieto- ja viestintäteknikan laitteilla tarkoitettaisiin tieto- ja viestintäteknikan päätelaitteita, näiden oheislaitteita sekä antenneita. Oheislaitteita ovat muun muassa printerit, skannerit ja lukijalaitteet. Tietoliikenneyhteysillä tarkoitettaisiin kotitalouksia palvelevia liittymiä, joiden avulla voidaan vastaanottaa ja lähettää sähköistä viestintää. Kotitalousvähennykseen oikeuttavaa työtä olisi jatkossa esimerkiksi digilaitteen tai antennin asentaminen ja korjaaminen, tietokoneen tai sen oheislaitteen asentaminen ja korjaaminen, tietoliikenneyhteysien käyttöönottaminen ja asentaminen sekä tietoturvapalveluiden, hankittujen ohjelmien ja hankittujen päivitysten asentaminen tietotekniselle laitteelle. Myös kodissa tapahtuva kodin tieto- ja viestintälaitteiden ja -yhteysien opastustyö oikeuttaisi kotitalousvähennykseen.

Kotitalousvähennyksen myöntämisen edellytyksenä on, että kotitalousvähennyksen perusteena oleva työ suoritetaan verovelvollisen tai hänen tuloverolain 127 a §:n 5 momentissa mainitun sukulaisensa asunnossa tai vapaa-ajanasunnossa. Vähennys myönnetään ainoastaan työstä maksettujen korvausten perusteella, ja se myönnetään vain siltä osin kuin vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa. Esimerkiksi tietokoneen asennus tai korjauspalvelu olisi suoritettava verovelvollisen tai hänen sukulaisensa asunnossa, jotta työn perusteella voitaisiin myöntää vähennys. Lisäksi on huomattava, että esimerkiksi ohjelmistojen tai niiden päivitysten hankintakustannukset eivät oikeuttaisi vähennykseen.

2.8 Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Esityksessä ehdotetaan, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennysoikeuteen liittyvää 500 euron omavastuuosuutta korotettaisiin 600 euroon. Matkakustannusten vähentämisestä säädetään *tulo-verolain 93 §:n 1 momentissa*.

Matkakuluvähennyksen on tarkoitus kohdistua työntekijöille, joilla on matkakuluja tavanomaista enemmän. Näissä tilanteissa matkakustannusten tukemista verotuksessa on pidetty perusteltuna. Sen sijaan kaupunkien sisäisiä matkoja tehdään vuosittain erittäin suuri määrä ja näistä matkoista aiheutuvia kuluja tuetaan merkittävässä määrin myös suoran julkisen tuen kautta. Kaupunkien sisäiset matkat ovatkin tyypillisesti jääneet matkakuluvähennyksen ulkopuolelle vähennykseen liittyvän omavastuun vuoksi. Koska lyhyitä asunnon ja työpaikan välisiä matkoja tehdään lukumääräisesti runsaasti, omavastuulla on myös merkittävä vaikutus hallinnollisen työn määrään.

Matkakuluvähennykseen liittyvää omavastuuosuutta on korotettu viimeksi vuonna 1998. Tämän jälkeen matkustamisen kustannukset ovat nousseet huomattavasti mutta vähennykseen liittyvää omavastuuosuutta ei ole korotettu. Vähennyksen enimmäismäärää on sen sijaan korotettu vuosina 1999, 2000 ja 2007. Enimmäismäärä on noussut vuoteen 1998 verrattuna yli kaksinkertaiseksi. Matkustamisen kustannusten nousun vuoksi entistä lyhyemmät matkat ovat tulleet matkakuluvähennyksen piiriin. Matkalippujen hinnat ovat nousseet siten, että kaupunkien sisäisten lippujen vuosittaiset kustannukset ovat noussemassa ja osin jo nousseet yli nykyisen 500 euron omavastuurajan. Ellei lippujen hintojen noustessa omavastuurajaa koroteta, matkakuluvähennys ulottuu alkuperäisen tarkoituksensa vastaisesti myös hyvin lyhyille asunnon ja työpaikan välisille matkoille. Tällöin tulee myös runsaasti vähennyksiä, jotka vain hieman ylittävät omavastuurajan. Vähennyksestä saatava hyöty jää tällöin erittäin pieneksi, mutta hallinnollinen työ lisääntyy huomattavasti.

Omavastuuosuuden korotusta vastaavasti osan verovuotta työttömänä olleen omavastuuosuuden pienentämistä koskevia säännök-

siä muutettaisiin. Asiasta säädetään *tulo-verolain 93 §:n 4 momentissa*. Osan verovuotta työttömänä olleen omavastuuosuutta pienennettäisiin jatkossa 55 eurolla jokaista täyttä työttömyyskuukautta kohti. Omavastuu olisi kuitenkin aina vähintään kahta kuukautta vastaava määrä eli 110 euroa.

2.9 Verovapaat sosiaaliedut

Tulo-verolain 92 §:ään ehdotetaan tehtäväksi sosiaalietuuksia koskevan lainsäädännön uudistumisesta johtuvat tarpeelliset muutokset. Tulo-verolain 92 §:n 1 kohdassa oleva kansaneläkelain säädöskokoelman numero ajantasaistettaisiin viittaamaan uuteen kansaneläkelakiin.

Lapsen hoitotukea, vammaistukea ja eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset on siirretty vammaistuuksista annettuun lakiin. Samassa yhteydessä vammaistuuksien nimet ovat muuttuneet, mutta etuuksien määrät ovat säilyneet ennallaan. Tulo-verolain 92 §:n 1 kohdassa tarkoitetun eläkkeensaajien hoitotuen sijaan maksetaan eläkettä saavan hoitotukea. Säännöksen 6 kohdassa tarkoitetun lapsen hoitotuen sijaan maksetaan alle 16-vuotiaan vammaistukea ja 18 kohdassa tarkoitetun vammaistuen sijaan 16 vuotta täyttäneen vammaistukea. Lisäksi vammaistuuksista annetun lain mukaan ruokavaliokorvausta maksetaan erillisenä itsenäisenä vammaistuuksina. Esityksessä ehdotetaan, että tulo-verolain 92 §:n 6 kohdassa säädettäisiin kaikkien mainittujen vammaistuuksista annetussa laissa tarkoitettujen etuuksien verovapaudesta. Näin ollen 92 §:n 18 kohta voitaisiin samassa yhteydessä kumota.

Tulo-verolain 92 §:n 8 kohdan mukaan veronalaista tuloa ei ole asevelvollisen päiväraha, sotilasavustuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus ja kotiuttamisrahalain mukainen kotiuttamisraha. Kotiuttamisrahalaki on kumottu, eikä kotiuttamisrahaa enää nykyisin makseta. Näin ollen kotiuttamisrahaa koskeva maininta poistettaisiin säännöksestä.

Tulo-verolain 92 §:n 10 kohdan mukaan veronalaista tuloa ei ole koulutus- ja erorahastosta annetun lain (537/1990) ja valtion virkamieslain (750/1994) mukainen eroraha ja ammattikoulutustuki sekä Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) mukainen ammatti-

tutkintostipendi. Erorahaa ja ammattikoulutustukea ei enää nykyisin makseta, joten näitä koskevat maininnat poistettaisiin säännöksestä.

Vuoden 1999 alussa tulivat voimaan laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998) ja laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998). Tuloverolain 92 §:n 12 kohdassa mainittu oppisopimuslaki (1605/1992) kumottiin samassa yhteydessä. Oppisopimuskoulutuksesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 17 ja 18 §:ssä. Aikuisten ammatillisesta peruskoulutuksesta on voimassa, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 39 §:ssä säädetään oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista eduista. Säännöksen mukaan oppisopimuskoulutuksessa olevalla opiskelijalla on tietopuoliseen opetukseen osallistumisen aikana oikeus saada päivärahaa, perheavustusta sekä korvausta matka- ja majoituskustannuksista siten kuin asianomainen ministeriö päättää. Eduista säädetään oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista eduista tietopuolisen opetuksen aikana annetussa opetusministeriön asetuksessa (799/2007). Asetuksen mukaan opiskelijalla on oikeus saada päivärahaa, perheavustusta sekä majoituskorvausta. Lisäksi hänellä on oikeus saada matkakorvausta opetuksen alkaessa ja päättyessä sekä kerran viikossa, jos opiskelu kestää yli viikon. Opiskelijalla on samat oikeudet osallistuessaan näyttötutkinnon tutkintotilaisuuteen tai ammattiosaamisen näyttöön. Ammatillista koulutusta koskevassa laissa säädettyt oppisopimuskoulutuksessa oleville maksettavat opintososiaaliset edut käytännössä vastaavat aikaisemmin oppisopimuslaissa säädettyjä etuuksia. Esityksessä ehdotetaan, että tuloverolain 92 §:n 12 kohdassa oleva vanhentunut viittaus oppisopimuslakiin korjataan koskemaan ammatillista koulutusta koskevan lain 39 §:ssä säädettyjä opintososiaalisia etuuksia.

Pykälän 13 kohtaan ehdotetaan täsmennystä, joka liittyy työnantajalle maksettavien työllistämistukien uudistumiseen vuoden 2006 alusta (HE 164/2005 vp). Muutosten yhteydessä työvoimatoimiston työnantajalle myöntämien tukien nimi muuttui palkkatueksi. Näin ollen tuloverolain 92 §:n 13 kohtaan

työllistämistuen ja työnantajalle maksettavan työmarkkinatuen tilalle korjattaisiin julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukainen palkkatuki.

Tuloverolain 92 §:n 15 kohdassa mainittu eläkkeensaajien asumistukilaki (591/1978) on kumottu. Vastaavaa asumistukea maksetaan nykyisin eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) nojalla. Lakiviittaus ehdotetaan korjattavaksi. Tuloverolain 92 §:n 19 kohdassa tarkoitettujen Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta saadut etuudet on vuoden 2005 alusta koottu uuteen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettuun lakiin. Muutoksella Kansaneläkelaitoksen toimenpiteenä järjestämä kuntoutus ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutuksen ajalta maksamaa kuntoutusrahaa koskevat säännökset on koottu yhteen lakiin. Tuloverolain 92 §:n 19 kohtaan tehtäisiin uudistusta vastaavat muutokset.

3 Esityksen vaikutukset

Ansiotulojen verotuksen keventäminen

Valtion tuloveroasteikkoon ehdotetut muutokset ja uusi työtulovähennys muodostavat kokonaisuuden, jolla ehdotetaan toteutettavaksi vuoden 2009 tuloverokevennys. Tuloverokevennyksen arvioidaan alentavan tuloveron tuottoa yhteensä 1,03 miljardilla eurolla. Lisäksi progressiiviseen tuloveroasteikkoon tehtävä neljän prosentin inflaatiotarkistus alentaisi tuloveron tuottoa 340 miljoonalla eurolla. Muutokset vähentäisivät verotuloja yhteensä noin 1,37 miljardilla eurolla. Kun ansiotason nousuksi vuonna 2009 arvioidaan 5 prosenttia, arvioidaan verotuksen kevenevän ansiotason nousu huomioon ottaen 870 miljoonalla eurolla. Tällöin tuloveroasteikon inflaatiotarkistuksen ja ansiotason nousun kompensoinnin osuus 1,37 miljardin euron vaikutuksesta olisi noin 500 miljoonaa euroa.

Ehdotetun tuloveroasteikon marginaaliveroprosenttien alentamisen arvioidaan vähentävän tuloveron tuottoa vuodelta 2009 noin 630 miljoonalla eurolla kuluvan vuoden veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna. Tästä valtion osuus on 600 miljoonaa euroa, kuntien osuus 27 miljoonaa euroa, seurakun-

tien osuus 1,5 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus 1,5 miljoonaa euroa. Aseteikon inflaatiotarkistuksen arvioidaan pienentävän tuloveron tuottoa 340 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 328 miljoonaa euroa, kuntien osuus 10 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus 1 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus 1 miljoonaa euroa.

Nykyisen valtionverotuksen ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä lisäisi valtion tuloveron tuottoa 105 miljoonalla eurolla sekä pienentäisi kunnallisveron tuottoa 93 miljoonalla eurolla ja kirkollisveron ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tuottoa molempia 6 miljoonalla eurolla. Työtulovähennyksen kasvattaminen vuonna 2009 alentaisi verotuottoa vuositasolla 400 miljoonaa euroa, josta valtion osuus

on 280 miljoonaa euroa, kuntien osuus 106 miljoonaa euroa, Kansaneläkelaitoksen osuus 7 miljoonaa euroa ja seurakuntien osuus 7 miljoonaa euroa. Kuntien verotulojen menetykset ehdotetaan kompensoitaviksi kunnille täysimääräisesti sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuksia korottamalla.

Seuraavaan taulukkoon on koottu vuoden 2009 tuloveroperusteisiin tässä esityksessä tehtyjen muutosehdotusten yhteisvaikutukset eri tulotasoilla olevien palkansaajien veroasteisiin. Taulukon luvuissa on mukana valtion tulovero, keskimääräinen kunnallisvero, keskimääräinen kirkollisvero, sairaanhoitovakuutuksen sairaanhoitomaksu ja päivärahamaksu sekä työntekijän eläkevakuutusmaksu ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu.

Palkkatulon veroaste, %

Palkka, euroa vuodessa	2008 perusteet	2009 perusteet	Muutos %-yksikköä	Veron muutos euroa/vuosi
5 000	11,07	10,27	- 0,80	- 40
10 000	13,88	12,68	- 1,20	- 120
20 000	22,24	20,65	- 1,59	- 318
30 000	28,83	27,08	- 1,75	- 524
40 000	33,29	31,62	- 1,67	- 665
50 000	36,61	35,06	- 1,55	- 776
60 000	38,83	37,35	- 1,48	- 887
70 000	40,76	39,05	- 1,71	- 1 195
80 000	42,82	41,27	- 1,55	- 1 241
90 000	44,34	42,90	- 1,44	- 1 291
100 000	45,50	44,11	- 1,39	- 1 385
110 000	46,41	45,07	- 1,34	- 1 479
120 000	47,18	45,87	- 1,31	- 1 573

Eläketulon verotuksen keventäminen

Eläketulon verotuksen kohdennettu keventäminen alentaisi verotuloja yhteensä 225 miljoonalla eurolla. Valtion osuus olisi 76 miljoonaa euroa, kuntien osuus 131 miljoonaa euroa, Kansaneläkelaitoksen osuus 10 miljoonaa euroa ja seurakuntien osuus 8 miljoonaa euroa. Eläketulon veroaste olisi muutoksen jälkeen kaikilla tulotasoilla enintään palkansaajan veroasteen suuruinen, kun verrataan eläkkeensaajan ja 53 vuotta täyttäneen palkansaajan veroastetta.

Valtionverotuksen eläketulovähennyksen kasvattaminen alentaisi verotuloja noin 76 miljoonalla eurolla. Kunnallisverotuksen elä-

ketulovähennyksen kasvattaminen alentaisi verotuloja noin 79 miljoonalla eurolla. Puolisolle myönnettävän eläketulovähennyksen korottaminen yksinäisille myönnettävän vähennyksen tasolle keventäisi eläkeläispuolisoiden verotusta lisäksi 70 miljoonalla eurolla.

Valtionverotuksen ja kunnallisverotuksen eläketulovähennysten kasvattamisen lisäksi eläketulon veroaste alenisi tässä esityksessä ehdotettujen tuloveroasteikon kevennysten vuoksi. Seuraavaan taulukkoon on koottu vuoden 2009 tuloveroperusteisiin tässä esityksessä tehtyjen muutosehdotusten yhteisvaikutukset yksinäisen eläkeläisen eläketulon veroasteeseen eri tulotasoilla. Taulukon lu-

vuissa on mukana valtion tulovero, keski- kirkollisvero sekä sairausvakuutuksen sai-
määräinen kunnallisvero, keskimääräinen raanhoitomaksu.

Eläketulon veroaste, %

Eläketulo, euroa vuodessa	Vuoden 2008 perusteet	Vuoden 2009 perusteet	Muutos %-yksikköä	Veron muutos euroa/vuosi
5 000	0	0	0	0
10 000	6,16	4,21	- 1,95	- 196
20 000	21,79	20,57	- 1,22	- 243
30 000	28,82	25,76	- 3,06	- 916
40 000	32,85	31,52	- 1,33	- 531
50 000	35,24	33,87	- 1,37	- 681
60 000	36,83	35,44	- 1,39	- 831
70 000	38,88	37,23	- 1,65	- 1 154
80 000	40,62	39,05	- 1,57	- 1 254
90 000	41,97	40,47	- 1,50	1 354
100 000	43,05	41,60	- 1,45	- 1 454
110 000	43,94	42,53	- 1,41	- 1 554
120 000	44,68	43,30	- 1,38	- 1 654

Seuraavaan taulukkoon on koottu veroaste-
vaikutukset eläkeläispuolison kunnallisvero-
tuksen eläketulovähennyksen korottamisesta

yksinäiselle henkilölle myönnettävän eläke-
vähennyksen suuruiseksi.

Puolison eläketulovähennyksen korottaminen yksinäisen eläkkeensaajan vähennyksen tasolle

Eläketulo, euroa vuodessa	Veroaste ennen muutosta, %	Veroaste muutoksen jälkeen, %	Muutos %-yksikköä	Veron muutos euroa/vuosi
6 000	0	0	0	0
8 000	0,5	0	- 0,50	- 40
10 000	8,68	4,21	- 4,47	- 447
12 000	14,13	10,40	- 3,73	- 447
14 000	17,27	14,61	- 2,66	- 372
16 000	19,42	17,09	- 2,33	- 372
18 000	21,10	19,03	- 2,07	- 372
20 000	21,29	20,57	- 0,72	- 143
22 000	21,64	21,64	0	0

Verovapaat matkakustannusten korvaukset

Työnantajien vuosi-ilmoituksista saatujen
tietojen perusteella verovapaita päivärahoja
ja ateriakorvauksia maksettiin vuonna 2007
noin 767 500 verovelvolliselle. Verovapai-
den päivärahojen ja ateriakorvausten yhteis-
määrä oli noin 836 miljoonaa euroa. Koska
maksettujen korvausten määrä on suuri, pie-
netkin muutokset saattavat herkästi saada ai-
kaan merkittäviä vaikutuksia verotuottoihin.
Täsmällisiä tietoja työskentelyolosuhteista ei
kuitenkaan ole saatavilla, joten esitetyn muu-
toksen vaikutusten arviointi on vaikeaa.

Metalliteollisuuden palveluksessa on arvi-
olta 8 000 komennusmiestä, joista noin 5 000
komennusmiestä työskentelee olosuhteissa,
joissa on todennäköistä, etteivät matkakus-
tannusten korvausten verovapauden edelly-
tykset ole ainakaan kaikissa työkohteissa
täyttyneet. Lisäksi vastaavissa olosuhteissa
työskennellään myös muilla aloilla kuin me-
talliteollisuuden piirissä.

Työmatkan vuoksi yöpyvien komennus-
miesten osalta verovapaiden matkakustan-
nusten korvausten maksuoikeus laajenisi esi-
tyksessä ehdotettujen muutosten nojalla mer-
kittävästi. Verotuottomenetyksiä tulisi ny-

kyistä laajemman verovapaan päivärahaoikeuden vuoksi. Verotuottoja vähentäisi myös mahdollisuus verovapaisten kilometrikorvausten maksamiseen nykyistä useammassa tilanteessa. Verotuottojen arvioidaan alenevan muutamilla miljoonilla euroilla.

Päivittäin kotoa työtekemispäikalle kulkevien osalta esitys ei laajentaisi verovapaisten matkakustannusten korvausten maksuoikeutta, mutta esitys poistaisi monia nykyisin esiintyneitä tulkintaongelmia. Tarkoituksena on, että työnantaja pystyisi nykyistä luotettavammin arvioimaan verovapaisten korvausten maksuoikeuden siinä vaiheessa, kun työntekijää ollaan lähettämässä komennuskohteelle. Näin ollen riski jälkikäteisiin vero-seuraamuksiin vähenisi.

Tuloverolain 72 a §:n 2 momentin muutoksella, jolla sadan kilometrin etäisyysvaatimus säädettäisiin koskemaan ainoastaan kolmatta työskentelyvuotta, ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Myöskään tuloverolain 72 a §:n 3 momentin ennakoimattomia tilanteita koskevalla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Mainittu 3 momentin muutos vähentäisi säännökseen liittyvää tulkinnanvaraisuutta ja lisäisi tältä osin säännöksen soveltamiseen liittyvää ennustettavuutta.

Liikunta- ja kulttuuritoiminta verovapaana henkilökuntaetuna

Verovapaan virkistys- ja harrastustoiminnan laajentaminen esityksessä tarkoitettulla tavalla työntekijän omaehtoiseen liikunta- ja kulttuuritoimintaan alentaisi verotuloja arviolta enimmillään vajaalla 10 miljoonalla eurolla. Valtion osuus olisi noin 5,5 miljoonaa euroa, kuntien osuus 4 miljoonaa euroa, Kansaneläkelaitoksen osuus 0,3 miljoonaa euroa ja seurakuntien osuus 0,2 miljoonaa euroa.

Verovapaan virkistys- ja harrastustoiminnan piirissä tällä hetkellä olevia liikuntaseteleitä käytetään noin viisi miljoonaa kappaletta vuosittain. Liikuntaseteleiden osalta verotuottomenetykset ovat noin 9 miljoonaa euroa. Omaehtoisen verovapaan toiminnan laajentuessa kulttuuripalveluihin ja enimmäismäärän noustessa 400 euroon työntekijää kohti verotuottomenetysten voidaan arvioida kaksinkertaistuvan. Osa tästä kohdistuisi kulttuuripalvelujen käyttöön ja osa lisäänty-

neeseen liikuntapalvelujen käyttöön. Lisäksi verovapauden laajentuessa omaehtoiseen kulttuuritoimintaan järjestelmän piiriin tulisi todennäköisesti kokonaan uusia työntekijöitä. Ainakin ensimmäisinä vuosina verotuottomenetykset jäisivät kuitenkin todennäköisesti mainittua arviota pienemmiksi, sillä työnantajat eivät todennäköisesti heti ottaisi käyttöön verovapaita kulttuuriseteleitä.

Esityksen tarkoituksena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia tukea henkilöstön työhyvinvointia laajentamalla henkilöstöpolitiikan keinovalikoimaa sellaisilla työhyvinvointiin liittyvillä toimenpiteillä ja toimintamalleilla, joilla tuetaan työntekijöiden työssä jaksamista, -viihtymistä ja -pysymistä. Ehdotetun verovapauden laajennuksen voidaan odottaa lisäävän kulttuuripalvelujen käyttöä, mikä puolestaan vahvistaa kulttuurin yhteiskunnallista asemaa ja parantaa kulttuurialan työllisyyttä.

Lahjoitusvähennys

Luonnollisille henkilöille myönnettävä lahjoitusvähennys alentaisi verotuloja hieman, jos luonnolliset henkilöt ryhtyisivät tekemään merkittäviä rahalahjoituksia yliopistoille ja korkeakouluille. Jos yliopistot saisivat esimerkiksi kymmenen enimmäismääräistä lahjoitusta ja sata 10 000 euron lahjoitusta, verotulot alenisivat arviolta noin 1,5 miljoonalla eurolla. Ennalta on kuitenkin vaikea arvioida, missä määrin vähennys kannustaa lahjoitusten antamiseen. Luonnollisille henkilöille myönnettävä lahjoitusvähennys lisäisi jonkin verran Verohallinnon työtä. Myös lahjoituksia vastaanottavien yliopistojen ja korkeakoulujen hallinnollinen työ lisääntyisi hieman johtuen lahjoituksiin liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta.

Urheilijarahasto

Urheilijarahaston enimmäismääriä koskeva korotus kohdistuisi hyvätuloisille urheilijoille. Kovin monella urheilijalla ei ole mahdollisuutta siirtää urheilijarahastoon nykyisiä enimmäisrajoja rajoja enempiä eli yli 30 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä tai euro-määräisesti yli 50 000 euroa vuodessa. Esi-

tyksellä ei siten arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottaminen 3 000 euroon vähentäisi verotuloja arviolta 70 miljoonalla eurolla. Valtion osuus on 43 miljoonaa euroa, kuntien osuus 24 miljoonaa euroa, Kansaneläkelaitoksen osuus 1,5 miljoonaa euroa ja seurakuntien osuus 1,5 miljoonaa euroa.

Kotitalousvähennyksen laajentamisen arvioidaan vaikuttavan työllisyyteen positiivisesti. Vähennyksen enimmäismäärän korottaminen kannustaisi kotitalouksia hankkimaan nykyistä enemmän asunnon kunnossapito- ja perusparannustyötä sekä kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä. Merkittävin osa vähennyksen kasvusta tulisi todennäköisesti kohdistumaan kunnossapito- ja perusparannustöihin, sillä niihin on kohdistunut selvästi suurin osa koko vähennyksestä. Kunnossapito- ja perusparannustyön osalta vähennyksen enimmäismäärä kasvaisi myös enemmän kuin kotitalous-, hoiva- ja hoitotyössä, sillä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä voi nykyisin saada enintään 1 150 euron vähennyksen ja kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä 2 300 euron vähennyksen. Muutoksen johdosta lisätukea ohjautuisi myös pientalojen energia- ja korjauksiin.

Kodin koneiden ja laitteiden korjaus- ja asennustyöt eivät nykyisin oikeuta kotitalousvähennykseen. Tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöt muodostaisivat jatkossa tästä säännöstä poikkeuksen. Korjaus- ja asennustöistä aiheutuvat kustannukset ovat monessa tapauksessa sen verran pieniä, etteivät ne yksinään yleensä ylittäisi vähennyksen omavastuuosuutta. Korjaustöitä ei myöskään yleensä suoriteta asiakkaan kotona. Jos verovelvollisella on kuitenkin myös muita vähennykseen oikeuttavia kuluja tai kyse on keskimääräistä kalliimmasta asennustyöstä, kustannukset tulevat kotitalousvähennyksen piiriin. Kotitalousvähennyksen laajentaminen tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustöihin vähentäisi ve-

rotuloja arviolta muutamalla miljoonalla eurolla.

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennysoikeuteen liittyvän omavastuuosuuden korottaminen lisäisi verotuloja noin 31 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus olisi noin 12 miljoonaa, kuntien noin 17 miljoonaa, Kansaneläkelaitoksen noin 1 miljoona ja seurakuntien osuus noin 1 miljoona euroa. Kaupunkien sisäisellä lipulla matkustavat olisivat omavastuuosuuden korotuksen vuoksi pääsääntöisesti vähennyksen ulkopuolella. Ilman omavastuuosuuden korotusta kaupunkien sisäiset matkat tulisivat lippujen hintojen noustessa entistä useammassa tilanteessa vähennyksen piiriin.

Omavastuuosuuden korottaminen pienentäisi myös pidempää matkaa kulkevien vähennyksen määrää. Matkalippujen hinnat ovat kuitenkin nousseet edellisen omavastuuosuuden korotuksen jälkeen vuodesta 1998 niin paljon, että vähennystä jää korotuksen jälkeenkin myönnettäväksi selvästi enemmän kuin vastaavalta matkalta sai vähennystä vuonna 1998. Esimerkiksi Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta YTV:n alueella käyvän seutulipun kustannukset 11 kuukaudelta vuonna 1998 olivat noin 601 euroa, jolloin omavastuun vähentämisen jälkeen vähennystä jäi noin 100 euroa. Vuonna 2008 vastaavan lipun kustannukset ovat noin 912 euroa. Korotetun omavastuuosuuden jälkeenkin vähennystä jäisi näissä tapauksissa myönnettäväksi yli 300 euroa.

Ehdotettujen muutosten vaikutus kuntien verotuloihin ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tuottoon

Esityksessä ehdotettujen veroperustemuutosten johdosta kuntien verotulot alenisivat yhteensä noin 380 miljoonalla eurolla. Hallitus antaa erikseen esityksen, jossa säädetään verotulojen alentumisen kompensoimisesta kunnille sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuksia korottamalla.

Esityksessä ehdotetut veroperustemuutokset pienentäisivät sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tuottoa. Sairaanhoitomak-

sun kertymän arvioidaan alentuvan noin 26 miljoonalla eurolla. Sairaanhoidomaksun maksuprosentti määräytyy sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun perusteella siten, että maksun tuotolla katetaan puolet sairaanhoidovakuutuksen kustannuksista. Sairaanhoidomaksun suuruudesta säädetään vuosittain lailla. Hallitus antaa erikseen vuoden 2009 sairaanhoidomaksua koskevan esityksen.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Verovapaita matkakustannusten korvauksia koskevat ehdotukset perustuvat kesäkuussa 2008 raporttinsa julkaisseen Komennusmiesryhmä 2008:n ehdotuksiin ja niiden pohjalta tehtyyn jatkovalmisteluun.

Työntekijän omaehtoisen liikunta- ja kulttuuritoiminnan verovapautta koskeva ehdotus perustuu opetusministeriön asettaman työryhmän muistioon (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:13), jossa oli opetusministeriön lisäksi valtiovarainministeriön ja Verohallituksen edustus.

Sosiaalietuuksien verotusta koskevat ehdotukset on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa. Kotitalousväh-

nyksen laajentamista koskeva ehdotus tieto- ja viestintäteknikkaan liittyvien muutosten osalta on valmisteltu yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa.

Esitystä on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 2009 alusta. Vuoden 2009 tuloveroasteikkolakia sovellettaisiin vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa ja muita lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa. Luonnollisen henkilön lahjoitusvähennystä koskeva säännös olisi väliaikaisesti voimassa vuoden 2010 loppuun, ja sitä sovellettaisiin vuosilta 2009 ja 2010 toimitettavissa verotuksissa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Vuoden 2009 tuloveroasteikkolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
 Vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

2 §
 Tämä laki tulee voimaan 20 . päivänä . kuuta .

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
13 100 — 21 700	8	7,0
21 700 — 35 300	610	18,0
35 300 — 64 500	3 058	22,0
64 500 —	9 482	30,5

2.

Laki**tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 18 kohta ja 101 §:n 4 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 101 §:n 4 momentti laissa 1141/2007,
muutetaan 69 §:n 1 momentin 4 kohta, 72 a §:n 2 ja 3 momentti, 92 §:n 1, 6, 8, 10, 12, 13, 15 ja 19 kohta, 93 §:n 1 ja 4 momentti, 100 §:n 2 ja 3 momentti, 101 §:n 2 momentti, 116 c §:n 1 momentti, 125 § sekä 127 a §:n 1 ja 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 69 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 1065/2003, 72 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1227/2005, 92 §:n 1 ja 13 kohta sekä 93 §:n 4 momentti laissa 1360/2002, 92 §:n 8 kohta laissa 1333/1995, 10 kohta laissa 1309/2002, 15 kohta laissa 1465/1994 ja 19 kohta laissa 196/2001, 93 §:n 1 momentti ja 116 c §:n 1 momentti laissa 1218/2006, 100 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1141/2007, 101 §:n 2 momentti laissa 896/2001 ja 3 momentti mainitussa laissa 1141/2007, 125 § laissa 1128/2005 ja mainitussa laissa 1218/2006, 127 a §:n 1 momentti mainitussa laissa 1128/2005 ja 2 momentti laissa 995/2000, sekä
lisätään 69 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1086/2000 ja 561/2004 sekä mainitussa laissa 1065/2003, uusi 5 momentti, 72 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, lakiin uusi 72 b § ja lakiin väliaikaisesti uusi 98 a § seuraavasti:

69 §

Tavanomainen henkilökuntaetu

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota, ellei edellä säädetystä muuta johdu, koko henkilökunnan tai työnantajan palveluksesta eläkkeellä olevien työnantajalta saamaa tavanomaista ja kohtuullista:

4) etua työnantajan järjestämästä virkistys- tai harrastustoiminnasta;

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna etuna pidetään myös enintään 400 euron vuosittaista etua työnantajan tarjoamasta työntekijän omaehtoisesta liikunta- tai kulttuuritoiminnasta. Tässä momentissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan käyntiä museossa, teatterissa, oopperassa, elokuvateatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai muussa vastaavassa eri taiteenaloihin liittyvässä tapahtumassa tai tilaisuudessa. Kulttuuritoimintana pidetään myös käyntiä tiedekeskuksessa ja urheilutapahtumassa sekä osallistumista ohjatuille toiminnalliselle taidekursseille. Edelly-

tyksenä on, että etu on ainoastaan työntekijän käytettävissä.

72 §

Työmatka

Työmatkana pidetään matkaa työntekemispaikalle myös silloin, jos:

1) työntekemispaiikka sijaitsee muualla kuin oman työnantajan tai tämän kanssa samaan intressipiiriin kuuluvan yhteisön toimipaikassa;

2) työskentely on tilapäistä 72 a §:ssä tarkoitettulla tavalla;

3) työntekemispaiikka sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta; ja

4) verovelvollinen on työntekemispaikalle tehdyn matkan takia yöpynyt työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa.

72 a §

*Tilapäinen työskentely erityisellä työnte-
kemispaikalla*

Tilapäisenä työskentelynä erityisellä työnte-
kemispaikalla pidetään kuitenkin enintään
kolmen vuoden työskentelyä samassa työnte-
kemispaikassa, jos kyse on työskentelystä ra-
jatun ajan kestävässä työkohteessa, jolla suori-
tetaan luonteeltaan sellaista tilapäistä työtä,
jonka suorittaminen työntekemispaikalla
päättyy, kun työ saadaan valmiiksi. Kahden
vuoden ylittävältä ajalta matkakustannusten
korvaukset ovat verovapaata tuloa ainoastaan
silloin, kun verovelvollinen on työmatkan ta-
kia yöpynyt erityisen työntekemispaikan si-
jainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä ma-
joitustiloissa ja työ tehdään työntekemispai-
kassa, joka on yli 100 kilometrin etäisyydellä
verovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta
työpaikasta.

Jos enintään 1 tai 2 momentissa säädetyksi
ajaksi sovittu työskentelyajanjakso jatkuu pi-
dempään syistä, joiden ennakkointia ei ole
voitu kohtuudella vaatia, työskentelyä pide-
tään tilapäisenä työskentelynä erityisellä
työntekemispaikalla siihen asti, kunnes 1 tai
2 momentissa säädetty tilapäistä työskentelyä
koskeva määräaika päättyy.

72 b §

Varsinainen työpaikka

Varsinaisella työpaikalla tarkoitetaan paik-
kaa, jossa verovelvollinen vakituisesti työ-
skentelee.

Jos verovelvollisella työn liikkuvuuden
vuoksi ei ole paikkaa, jossa hän vakituisesti
työskentelee, pidetään varsinaisena työpaik-
kana paikkaa, josta hän hakee työmääräykset,
säilyttää työssä käyttämiään asusteita, työvä-
lineitä tai työaineita, taikka muuta työn te-
kemisen kannalta vastaavaa paikkaa.

Varsinaisena työpaikkana ei pidetä työnte-
kemispaikkaa, jonne työntekijä tekee 72 §:n
2 momentissa tarkoitettua työmatkan.

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) kansaneläkelain (568/2007) mukainen
lapsikorotus;

6) vammaisetuksista annetun lain
(570/2007) nojalla maksettu vammaistuki,
ruokavaliokorvaus ja eläkettä saavan hoito-
tuki;

8) asevelvollisen päiväraha ja sotilasavus-
tuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus;

10) Koulutusrahastosta annetun lain
(1306/2002) mukainen ammattitutkintosti-
pendi;

12) ammatillisesta koulutuksesta annetun
lain (630/1998) 39 §:ssä tarkoitetut oppiso-
pimuskoulutuksessa olevan oppilaan valtion
varoista saamat taloudelliset edut;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta
työvoimapalvelusta annetun lain mukainen
palkkatuki, jos tuki käytetään muussa kuin
elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai met-
sätaloudessa;

15) asumistukilain (408/1975) ja eläkkeen-
saajan asumistuesta annetun lain (571/2007)
mukainen asumistuki sekä opintotukilain
(65/1994) mukainen asumislisä;

19) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuk-
sista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa
laissa (566/2005) tarkoitetut kuntoutusetu-
udet sekä mainitun lain 31 §:ssä tarkoitettu yl-
läpitokorvaus;

93 §

*Asumisen ja työpaikan väliset matkakustan-
nukset*

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina me-
noina pidetään myös matkakustannuksia
asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman
kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan
laskettuina. Näitä matkakustannuksia voi-
daan kuitenkin vähentää enintään 7 000 eu-

roa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 600 euroa (*omavastuuosuus*).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutuspäivärahaa taikka julkisesta työvoimapaikasta annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaista koulutustukea tai työllistämistukea työelämävalmennukseen tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 55 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 110 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä.

98 a §

Luonnollisen henkilön lahjoitusvähennys

Luonnollinen henkilö ja kuolinpesä saa vähentää puhtaasta ansiotulostaan vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle.

100 §

Valtionverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 3,65 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään.

Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo on suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennetään 46 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän.

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 62 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

116 c §

Urheilijarahasto

Urheilijalla, jonka verovuoden urheilutulo on ennen tulojen hankkimista tai säilyttämisestä aiheutuneiden menojen vähentämistä vähintään 9 600 euroa, on oikeus siirtää urheilutulostaan verovapaasti urheilurahastoon enintään 50 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä laskettuna ja samalla enintään 100 000 euroa vuodessa.

125 §

Työtulovähennys

Ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta vähennetään työtulovähennys. Siltä osin kuin vähennys ylittää ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Vähennys lasketaan verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritettavasta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 5,2 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä

osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 600 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 1,2 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

127 a §

Kotitalousvähennys

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 3 000 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34—36 §:ssä verovapaaksi. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintäteknikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyötä 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 98 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin siten, että 98 a §:ää sovelletaan ainoastaan vuosilta 2009 ja 2010 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1122/1996, 1127/1996, 1172/1998, 565/2004, 410/2005, 1079/2005 ja 1089/2005, väliaikaisesti uusi 12 momentti, jolloin nykyinen 12 momentti siirtyy väliaikaisesti 13 momentiksi, seuraavasti:

16 §

*Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen
yleinen tiedonantovelvollisuus*

(1535/1992) 98 a §:ssä tarkoitetusta vähennyskelpoisesta lahjoituksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 , ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

Yliopiston ja korkeakoulun on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisen tekemästä tuloverolain

Lakia sovelletaan vuosilta 2009 ja 2010 annettaviin tietoihin.

4.

Laki**verontilityslain 10 §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun verontilityslain (532/1998) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 1129/2005.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa. Lain 10 §:ää sovelletaan viimeisen kerran verovuodelta 2008 tehtävissä tilityksissä.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 18 kohta ja 101 §:n 4 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 101 §:n 4 momentti laissa 1141/2007,
muutetaan 69 §:n 1 momentin 4 kohta, 72 a §:n 2 ja 3 momentti, 92 §:n 1, 6, 8, 10, 12, 13 15 ja 19 kohta, 93 §:n 1 ja 4 momentti, 100 §:n 2 ja 3 momentti, 101 §:n 2 momentti, 116 c §:n 1 momentti, 125 § sekä 127 a §:n 1 ja 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 69 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 1065/2003, 72 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1227/2005, 92 §:n 1 ja 13 kohta sekä 93 §:n 4 momentti laissa 1360/2002, 92 §:n 8 kohta laissa 1333/1995, 10 kohta laissa 1309/2002, 15 kohta laissa 1465/1994 ja 19 kohta laissa 196/2001, 93 §:n 1 momentti ja 116 c §:n 1 momentti laissa 1218/2006, 100 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1141/2007, 101 §:n 2 momentti laissa 896/2001 ja 3 momentti mainitussa laissa 1141/2007, 125 § laissa 1128/2005 ja mainitussa laissa 1218/2006, 127 a §:n 1 momentti mainitussa laissa 1128/2005 ja 2 momentti laissa 995/2000, sekä
lisätään 69 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1086/2000 ja 561/2004 sekä mainitussa laissa 1065/2003, uusi 5 momentti, 72 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, lakiin uusi 72 b § ja lakiin väliaikaisesti uusi 98 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

69 §

69 §

Tavanomainen henkilökuntaetu

Tavanomainen henkilökuntaetu

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota, ellei edellä säädetystä muuta johdu, koko henkilökunnan tai työnantajan palveluksesta eläkkeellä olevien työnantajalta saamaa tavanomaista ja kohtuullista:

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota, ellei edellä säädetystä muuta johdu, koko henkilökunnan tai työnantajan palveluksesta eläkkeellä olevien työnantajalta saamaa tavanomaista ja kohtuullista:

4) etua työnantajan järjestämästä virkistys- tai harrastustoiminnasta, *jollaisena voidaan pitää myös työnantajan kustantamaa liikuntaseteliä;*

4) etua työnantajan järjestämästä virkistys- tai harrastustoiminnasta;

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna etuna pidetään myös enintään 400 euron vuosittaista etua työnantajan tarjoamasta työntekijän omaehtoisesta liikunta- tai kulttuuritoiminnasta. Tässä momentissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan käyntiä museossa, teatterissa, oopperassa, elokuvateatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai muussa vas-

taavassa eri taiteenaloihin liittyvässä tapahtumassa tai tilaisuudessa. Kulttuuritoimintana pidetään myös käyntiä tiedekeskuksessa ja urheilutapahtumassa sekä osallistumista ohjatulle toiminnalliselle taidekurssille. Edellytyksenä on, että etu on ainoastaan työntekijän käytettävissä.

72 §

Työmatka

72 §

Työmatka

Työmatkana pidetään matkaa työntekemispaikalle myös silloin, jos:

1) työntekemispaiikka sijaitsee muualla kuin oman työnantajan tai tämän kanssa samaan intressipiiriin kuuluvan yhteisön toimipaikassa;

2) työskentely on tilapäistä 72 a §:ssä tarkoitetulla tavalla;

3) työntekemispaiikka sijaitsee yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta; ja

4) verovelvollinen on työntekemispaikalle tehdyn matkan takia yöpynyt työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa.

72 a §

Tilapäinen työskentely erityisellä työntekemispaikalla

72 a §

Tilapäinen työskentely erityisellä työntekemispaikalla

Tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla pidetään kuitenkin enintään kolmen vuoden työskentelyä samassa työntekemispaikassa, jos kyse on työskentelystä rajatun ajan kestävässä työkohteessa, jolla suoritetaan luonteeltaan sellaista tilapäistä työtä, jonka suorittaminen työntekemispaikalla päättyy, kun työ saadaan valmiiksi. Lisäksi edellytetään, että työskentely suoritetaan työntekemispaikassa, joka on yli 100 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta. Kahden vuoden ylittävältä ajalta matkakustannusten korvaukset ovat verovapaata tuloa ainoastaan silloin, kun verovelvollinen on työmatkan takia yö-

Tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla pidetään kuitenkin enintään kolmen vuoden työskentelyä samassa työntekemispaikassa, jos kyse on työskentelystä rajatun ajan kestävässä työkohteessa, jolla suoritetaan luonteeltaan sellaista tilapäistä työtä, jonka suorittaminen työntekemispaikalla päättyy, kun työ saadaan valmiiksi. Kahden vuoden ylittävältä ajalta matkakustannusten korvaukset ovat verovapaata tuloa ainoastaan silloin, kun verovelvollinen on työmatkan takia yöpynyt erityisen työntekemispai-
kassa, joka on yli 100 kilometrin etäisyydellä

pynyt erityisen työntekemispaikan sijainnin vuoksi tarpeellisissa tilapäisissä majoitustiloissa.

Jos enintään 1 tai 2 momentissa säädetyksi ajaksi sovittu työskentelyajanjakso jatkuu pidempään syistä, joiden ennakoitua ei ole voitu kohtuudella vaatia, työskentelyä pidetään tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla siihen asti, kunnes työn jatkuminen pidempään on selkeästi todettavissa.

verovelvollisen asunnosta ja varsinaisesta työpaikasta.

Jos enintään 1 tai 2 momentissa säädetyksi ajaksi sovittu työskentelyajanjakso jatkuu pidempään syistä, joiden ennakoitua ei ole voitu kohtuudella vaatia, työskentelyä pidetään tilapäisenä työskentelynä erityisellä työntekemispaikalla siihen asti, kunnes *1 tai 2 momentissa säädetty tilapäistä työskentelyä koskeva määräaika päättyy.*

72 b §

Varsinainen työpaikka

Varsinaisella työpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa verovelvollinen vakituisesti työskentelee.

Jos verovelvollisella työn liikkuvuuden vuoksi ei ole paikkaa, jossa hän vakituisesti työskentelee, pidetään varsinaisena työpaikkana paikkaa, josta hän hakee työmääräykset, säilyttää työssä käyttämiään asusteita, työvälineitä tai työaineita, taikka muuta työn tekemisen kannalta vastaavaa paikkaa.

Varsinaisena työpaikkana ei pidetä työntekemispaiikkaa, jonne työntekijä tekee 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun työmatkan.

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) kansaneläkelain (347/1956) mukainen lapsikorotus ja eläkkeensaajien hoitotuki;

6) lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969) nojalla maksettu lapsen hoitotuki;

8) asevelvollisen päiväraha, sotilasavustuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus ja kotiuttamisrahalain (910/1977) mukainen kotiuttamisraha;

10) koulutus- ja erorahastosta annetun lain (537/1990) ja valtion virkamieslain

92 §

Verovapaat sosiaalietuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) kansaneläkelain (568/2007) mukainen lapsikorotus;

6) vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) nojalla maksettu vammaistuki, ruokavaliokorvaus ja eläkettä saavan hoitotuki;

8) asevelvollisen päiväraha ja sotilasavustuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus;

10) Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) mukainen ammattitutkintosti-

(750/1994) mukainen eroraha ja ammattikoulutustuki sekä Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) mukainen ammattitutkinto-stipendi;

pendi;

12) oppisopimuslaissa (422/1967) tarkoitetut oppilaitoksen valtion varoista saamat taloudelliset edut;

12) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 39 §:ssä tarkoitetut oppisopimuskoulutuksessa olevan oppilaitoksen valtion varoista saamat taloudelliset edut;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukainen työllistämistuki eikä työttömyysturvain (1290/2002) 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettu työntantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa;

13) luonnollisen henkilön saama julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukainen palkkatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa;

15) asumistukilain (408/1975) ja eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) mukainen asumistuki sekä opintotukilain (65/1994) asumislisä;

15) asumistukilain (408/1975) ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukainen asumistuki sekä opintotukilain (65/1994) mukainen asumislisä;

18) vammaistukilain (124/88) mukainen vammaistuki;

(18 kohta kumotaan)

19) kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetussa laissa (610/1991) tarkoitetut ja niitä vastaavat etuudet sekä kuntoutusrahalain (611/1991) 2 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus;

19) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitetut kuntoutusetuudet sekä mainitun lain 31 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus;

93 §

Asumnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 500 euron (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutuspäivärahaa taikka julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaista koulutustukea tai työllistämistukea työelämävalmennukseen tai päivä-

93 §

Asumnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 600 euroa (omavastuuosuus).

Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutuspäivärahaa taikka julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaista koulutustukea tai työllistämistukea työelämävalmennukseen tai

rahaa toimeentulon turvaamiseksi, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 45 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 90 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä.

päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 55 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Omavastuuosuus on kuitenkin vähintään 110 euroa. Täyteen korvauskuukauteen katsotaan kuuluvan 21,5 korvauspäivää vastaava määrä.

98 a §

Luonnollisen henkilön lahjoitusvähennys

Luonnollinen henkilö ja kuolinpesä saa vähentää puhtaasta ansiotulostaan vähintään 850 euron ja enintään 250 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle.

100 §

Valtionverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 3,53 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään.

Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo on suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennetään 53 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän.

100 §

Valtionverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 3,65 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään.

Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo on suurempi kuin täyden eläketulovähennyksen määrä, eläketulovähennystä pienennetään 46 prosentilla määrästä, jolla puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän.

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden

kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 70 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

Poiketen siitä, mitä edellä säädetään, verovelvolliselle, johon sovelletaan tämän lain puolisoa koskevia säännöksiä, myönnetään kunnallisverotuksessa puolison eläketulovähennys. Puolison eläketulovähennys laskeaan edellä 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla. Puolison täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna puolisolalle maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

116 c §

Urheilijarahasto

Urheilijalla, jonka verovuoden urheilutulo on ennen tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneiden menojen vähentämistä vähintään 9 600 euroa, on oikeus siirtää urheilutulostaan verovapaasti urheilurahastoon enintään 30 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä laskettuna ja samalla enintään 50 000 euroa vuodessa.

125 §

Valtionverotuksen ansiotulovähennys

Ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta vähennetään valtionverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 62 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

(4 mom. kumotaan)

116 c §

Urheilijarahasto

Urheilijalla, jonka verovuoden urheilutulo on ennen tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneiden menojen vähentämistä vähintään 9 600 euroa, on oikeus siirtää urheilutulostaan verovapaasti urheilurahastoon enintään 50 prosenttia urheilutulon bruttomäärästä laskettuna ja samalla enintään 100 000 euroa vuodessa.

125 §

Työtulovähennys

Ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta vähennetään *työtulovähennys*. Siltä osin kuin vähennys ylittää ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Vähennys laskeaan verovelvollisen veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yh-

Vähennys on 3,6 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 400 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 0,9 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita *ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta* tehtäviä vähennyksiä.

Jos vähennys on suurempi kuin ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrä ennen vähennyksen tekemistä, erotusta vastaava määrä, kuitenkin enintään verovelvolliselle määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun yhteismäärän suuruinen määrä, luetaan verovelvollisen hyväksi siten kuin verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään pidätetyn ennakon käyttämisestä.

127 a §

Kotitalousvähennys

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 300 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa. *Enimmäismäärään voi sisältyä kunnossapito- ja perusparannustyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 1 150 euroa.*

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34—36 §:ssä verovapaaksi. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä.

tymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 5,2 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 600 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 1,2 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

127 a §

Kotitalousvähennys

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 3 000 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Tavanomaisena hoiva- ja hoitotyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34—36 §:ssä verovapaaksi. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. *Tieto- ja viestintätekniikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön sovelletaan kuitenkin, mitä*

asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä I momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 98 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin siten, että 98 a §:ää sovelletaan ainoastaan vuosilta 2009 ja 2010 toimitettavassa verotuksessa.
